Nr. 10 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Środa 7 Lutego 1923. Rok XLII

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	Mk	Mk	Mk	6 00 Mk
z odnoszeniem do domu	„	„	„	7800 „
W Polsce				
z przesyłką pocztową	„	„	„	7800 „
W innych państwach	„	„	„	14 00 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 300 Mp.

NOWA REFORMA

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej ... A. Salomonowa), ulica Szczepańska. Biuro M. Hupczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń. **W Warszawie** Rudolf Mosse (Wielkopolska, Jasna 10), R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i ska, ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 120, S. Buchweitz, Fredry 4. T. Piotra ... Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 16. Ogólnopolskie biuro ogłoszeń ... Luxenbourg, J. Librod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkopolska agencja reklamy, ... 10; **w Wilnie** S. Jasin, Niemiecka 4, Jankowski-Gradowski, Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Bachstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Itra", Wollzeile 12, „Inges", Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk ... Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 400 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 600 od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 800 od wiersza. Na pierwszej stronie 1000 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 140 Mk od słowa, dla poszukujących pracy ... Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej.** — **Załączniki** do „Nowej Reformy" prospekty, wykazy, ogłoszenia ... przyjmuje się wedle umów

Rozczarowanie ziemian

Z powodu zamieszczenia w ostatnim numerze »Czasu« artykułu pod tytułem: »Ziemianie w Ch. J. N.«, otrzymujemy następujące uwagi:

Jedną z charakterystycznych cech ostatnich wyborów sejmowych było zupełne usunięcie się konserwatystów wogóle, a małopolskich w szczególności, do niedawna wybitną rolę polityczną w tej dzielnicy odgrywających, od walki wyborczej pod własnym sztandarem. Był to akt rezygnacji z dotychczasowego stanu posiadania: zejście z placu, nawet nie ostrzelawszy go. Jeszcze dziwniejszem było, że konserwatyści, głównie w sferach ziemiańskich zgrupowani, finansowego i politycznego poparcia użyczyli przy wyborach zjednoczonej w komitecie Ch. J. N. endecji. Pod tą firmą zyskali wprawdzie konserwatywni ziemianie pewną liczbę mandatów poselskich i senatorskich, ale kosztem zrzeczenia się programowych swoich zasad politycznych. Jako szeregowcy zasilić musieli klub stronnictwa, które mandaty przydzielić im raczyło.

Obecnie okazuje się, że tym »ziemianom« zaczyna coraz bardziej ciężyć polityczna służba w obozie Ch. J. N. Niedawno wystąpił — jak o tem donosiliśmy — b. poseł Hupka na łamach »Czasu« z artykułem pod tytułem: »Duchowieństwo a endecja«. Autor stwierdził z ubolewaniem, że narodowa demokracja nadużyła przy wyborach wpływu duchowieństwa dla pokrycia, nic z duchem katolickim nie mającej wspólnego, demagogji, godzącej w podstawy państwa. Obecnie zamieszcza tensam organ konserwatystów krakowskich »uwagi jednego z przyjaciół« tego pisma na zajmujący temat: »Ziemianie w Ch. J. N.«.

»Około **trzydziestu ziemian** — pisze autor tych uwag — zasiada w Sejmie i Senacie na **t. zw. prawicy. Co ich z nią łączy?** Powierzchowny, nawet obserwator musi dojść do przekonania, że nazwa »prawica« **jest mystyfikacją.** O merytorycznym programie prawicy nie można mówić, a **metoda jej działania jest demagogiczną.** Ponieważ ta metoda kryje w sobie niebezpieczeństwo, że w konieczności doprowadzi prawicę do przyjęcia postulatów radykalnych, przeto **niema tam miejsca dla ziemian,** którzy stoją na gruncie katolicyzmu, konserwatyzmu i legalizmu. Cóż więc zapędziło ziemian na ławy prawicy? **Wolimy o tem nie mówić«.**

A! szkoda, bo właściwie odpowiedź na to pytanie byłaby najciekawszą. Konserwatyści, legaliści, zwolennicy idei prawno-politycznej, znaleźli się w stronnictwie, które urządziło zamach na wybranego legalnie prezydenta Rzeczypospolitej, i wytworzyło sytuację, zakończoną jego zamordowaniem. Ponoszą więc ziemianie także odpowiedzialność za fakta, wywołane i stworzone przez stronnictwo, w którem zasiadają. Tych faktów specjalnie mogli ziemianie z obozu »Czasu« nie przewidzieć, ale, kandydując pod sztandarem Ch. J. N., jako wytrawni politycy nie mogli się łudzić, do jakiego zaciągają się obozu i na co ten obóz może się zdobyć.

Autor »uwag« nie chce mówić o przyczynach tej dziwnej konfraternji politycznej ziemian z Ch. J. N. Ale — mimo woli — wygadał się aż nadto przejrzyście o nich pod koniec długiego swojego artykułu. Mówi tam o »najwyższej stawce«, o którą obecnie gra idzie: o reformie rolnej i »nadmiernych podatkach«. Ubolewa, że »w Śledziejowicach lub Mogiłanach« paść mogą dęby, jakich niema na całym świecie, bo ten dąb zasadził Jan III., pod tym pogrzebane są kości rajtarów szwedzkich, ten postawiony został na pamiątkę konstytucji 3-go maja. Otóż o utrzymanie tych symbolów wielkiej własności, zagrożonej przez reformę rolną, szło ziemianom konserwatywnym, gdy finansowo i moralnie wraz z duchowieństwem popierali komitet Ch. J. N., jako przeciwstawiającą się stronnictwom ludowcowym w szczególności, a lewicowym wogóle. Wzmocnili w ten sposób stronnictwo, nie dające im żadnej, w obecnej konstelacji sejmowej, gwarancji, że tak drogo okupiony cel osiągną — a natomiast ponoszą następstwa przynależności w Sejmie do Ch. J. N.

Autor »uwag«, w »Czasie« zamieszczonych, zdaje sprawę z tych następstw.

»Ziemianie — pisze on — zasiadając na prawicy, **biorą na siebie odpowiedzialność za wszystko,** co ona zrobiła, robi i będzie robiła. Już dzisiaj odpowiedzialność ta **ciąży bardzo ziemianom.** Na ucho bardzo wielu z nich krytykuje postępowanie demokracji narodowej, a charakterystycznem jest, że niema stronnictwa, w któremby tak wielu jego członków zarzekało się, że nie są demokratami narodowymi. Czemże więc są i dlaczego pozostają w stronnictwie? Nie chcemy tego dochodzić (!), ale nietrudno przewidzieć, że **ziemianom będzie tam coraz ciaśniej** i że będą musieli na coś się zdecydować. Roztaczają się przed nimi dwie drogi: **wystąpić z Ch. J. N.,** lub też wywierać wpływ i zmienić politykę tego zespołu«.

Autor »uwag« odradza wystąpienia z Ch. J. N., a za jedyne wyjście z przykrej sytuacji uważa wybitną, intensywną, fachową pracę ziemian w tem stronnictwie, mogącą ułatwić im kierowniczą w niem rolę. Możemy ziemianom życzyć powodzenia na tej drodze, wątpimy jednak, czy na niej cel zamierzony osiągną. Narodowi demokraci zbyt dobrymi są graczami, aby nowozaciężnym, niepewnym komilitonom, dali sobie wytrącić z rąk atuty. Będą im dobrze patrzeć na palce.

Na tych ziemianach konserwatywnego znaku mści się błąd, przy wyborach sejmowych popełniony. Zamiast bronić idei politycznego programu w myśl zasady »principiis obsta«, zajęli stanowisko klasowe, podobnie, jak to uczynili ludowcy, aczkolwiek ich stanowy interes był od »ziemskiego« diametralnie odmienny. Ale ludowcy czuli swoją siłę, walczyli pod swoim własnym sztandarem i pod nim w Sejmie pozostali — a 30 »ziemian« znalazło się w obcem stronnictwie, w którem jest im obecnie tak nieswojsko i niewygodnie.

A przecież przy wyborach mogli ziemianie innych szukać konjunktur. Mogli użyć wpływów swoich i zasobów, aby w Sejmie wytworzyć centrum, które oddałoby dzisiaj przy wahających się w ... tach większościach, niezaprzeczone państwu usługi. Ziemianie wybrali dla siebie wygodniejszy proceder i oto znaleźli się na gorącym gruncie Ch. J. N., który coraz boleśniej parzy im stopy.

M. Ł.

Zadłużenie Polski

Warszawa, 5 lutego (AW). Według ostatnich obliczeń w sprawozdaniu komisji skarbowo-budżetowej **zadłużenie wewnątrz** państwa na 1 stycznia 1923 r. wynosi sumę przeszło 228 miljonów franków szwajcarskich, co według kursu giełdowego stanowi **8,2 franki szwajcarskie na głowę.** Dług zewnętrzny Polski według notowań na giełdzie genewskiej, w styczniu b. r. wynosi **1.519 miljonów franków szwajcarskich, co wynosi 54,3 franki szwajcarskie na głowę mieszkańca.** Całkowite więc zadłużenie państwa zewnętrzne i wewnętrzne wynosi na głowę mieszkańca **62,5 franków szwajcarskich,** gdy we Francji zadłużenie stanowi **3.353 franków szwajcarskich na mieszkańca.**

Polska jest winna Stanom Zjednoczonym **984 miljonów franków szwajcarskich, Francji 356 miljonów franków szwajcarskich, Anglji 111 miljonów franków szw., Włochom przeszło 20 miljonów, reszta przypada na Holandję, Norwegję, Szwecję, Danję i Szwajcarję.**

OPRACOWYWANIE BUDŻETU.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) Budżet państwowy na rok 1923 jest obecnie **przerabiany** w departamencie budżetowym wedle ścisłych wskazówek ministra Grabskiego z uwzględnieniem **daleko idących oszczędności i stałej reorganizacji aparatu państwowego.**

Konferencja ekonomiczna Polski i państw bałtyckich

Warszawa, 5 lutego (AW). »Expres Poranny« podaje, że termin konferencji ekonomicznej w której wezmą udział **Polska,** Finlandja i **państwa nadbałtyckie,** ustalona została na 2 marca 1923 roku.

Wizytator apostolski w Polsce

Warszawa, 5 lutego (AW). W połowie b. r. przybywa do Polski **Wojciech Gannecki** jako wizytator apostolski w celu przeprowadzenia duchownej inspekcji 3 diecezyj unickich, przemyskiej, stanisławowskiej i lwowskiej. Misja ma charakter wyłącznie kościelny.

Międzypartyjna konferencja ukraińska

Lwów, 5 lutego (Tel. wł.) Onegdaj odbyła się we Lwowie **międzypartyjna konferencja ukraińska,** w której wzięli udział byli posłowie i delegaci ukraińskiej partji trudowej i radykalnej. Partja chrześcijańsko-społeczna, której przewodzi dr Bazwiński i ks. Kunicki, na konferencji tej reprezentowaną **nie była.** Ukraińska partja socjalistyczna **trzyma się na uboczu.**

Z konferencji tej wydany został komunikat, który zaprzecza, jakoby prowadzono były jakiekolwiek rokowania ugodowe czy to z rządem polskim, czy też z partjami polskiemi, a stosunek ukraińskich działaczy politycznych do rządu Petruszewicza **nie uległ żadnej zmianie.** Obie partje stoją na stanowisku **nieprzejednanem wobec rządu polskiego.** Ofiara sporów partyjnych padł naczelny redaktor »Hromadskiego Wistnyka« Fedorciw, który musiał ustąpić.

Podział pasa neutralnego

Warszawa, 5 lutego (AW). Na ostatniem sobotniem posiedzeniu Ligi Narodów ustalono, że **15-tego lutego rząd Polski i Litwy będzie miał możność wprowadzić swoją administrację w przyznanych im częściach pasa neutralnego.** — Linja demarkacyjna w niczem nie przesądza praw terytorjalnych obu państw. Linja zalecana przez Radę Ligi Narodów, jest naogół **identyczna z linją projektowaną przez referenta sprawy podziału strefy neutralnej,** podczas obrad Ligi Narodów, konsula Saurę. Wprowadzone zostały jednak w południowej części **poprawki na korzyść Polski.** Rada Ligi Narodów przypomina obu rządom, że zobowiązały się powstrzymać od wszelkich aktów wrogich w stosunku do siebie, oraz rozbroić wszystkie nieregularne formacje wojskowe.

OBRADY KOMITETU POLITYCZNEGO MINISTRÓW.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) Komitet polityczny ministrów odbył dziś w Belwederze pod przewodnictwem prezydenta Rzeczypospolitej posiedzenie, poświęcone sprawie **objęcia części pasa neutralnego, przeznaczonego nam przez** Radę Ligi Narodów. W posiedzeniu wziął udział szef sztabu generalnego **marszałek Piłsudski.**

Sprawy gospodarcze województwa śląskiego

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) W prezydjum Rady ministrów pod przewodnictwem ministra Darowskiego odbyła się **konferencja gospodarcza, dotycząca województwa śląskiego.** W konferencji wzięli udział minister Grabski, dyrektor departamentu kredytowego ministerstwa skarbu, marszałek Sejmu śląskiego Wolny, wojewoda śląski Schultis, nadzwyczajny komisarz Hartleb oraz reprezentanci śląskich Związków zawodowych, właścicieli kopalń, Towarzystw społecznych i ekonomicznych. Ślązacy przedłożyli memorjał, który był **podstawą obszernej dyskusji.** Poruszono wszystkie kwestje aktualne: komunikacyjne, normalnego wywozu węgla, wreszcie pomocy gospodarczej w formie natychmiastowych kredytów. Na ogół wyjaśnienia, udzielone przez ministra skarbu Grabskiego, zadowoliły przedstawicieli Śląska.

Na podstawie tej pierwszej konferencji odbyła się później **narada, poświęcona przedewszystkiem sprawie aprowizacyjnej.** Komisarz Hartleb przedstawił szeroki plan aprowizacji Śląska.

Delegaci śląscy opuścili konferencję z przeświadczeniem, że rząd **nie odmówi ich słusznych żądań.** Po południu delegacja przedstawiła się premjerowi.

Rozbicie konferencji w Lozannie

Z Lozanny donoszą 4 bm.: Turcy **opuścili po**[illegible] **traktatu.** Sprzymierzeni upoważnili delegata [illegible] pardu do poczynienia u Ismeta paszy ostatnich usiłowań pojednawczych. Lord Curzon odłożył swój wyjazd jeszcze na 2 godziny.

Lozanna, 5 lutego (AW). W niedzielę wieczorem **Turcy opuścili posiedzenie konferencji pokojowej, nie podpisawszy traktatu pokojowego.** Delegacja francuska podjęła raz jeszcze próby ostatecznych rokowań pojednawczych. Lord Curzon po raz wtóry odroczył swój wy-[illegible]

Lozanna, 5 lutego (PAT). Kroki pojednawcze, podjęte przez Bomparda u Ismeta paszy, **zawiodły.** Trzej szefowie delegacji stwierdzili **niemożliwość kontynuowania rokowań i postanowili opuścić Lozannę. Delegacja angielska wyjechała wczoraj wieczorem.**

Beznadziejne horoskopy komisarza do walki z drożyzną

W Warszawie odbył się wiec w sprawie walki z drożyzną, zwołany przez Polską Organizację Wolności. Na wiec przybył także p. **Hartleb,** komisarz do walki z drożyzną. Wedle relacji „Robotnika", przemówienie p. Hartleba — którego organ P. P. S. tytułuje „towarzyszem" — streszcza się w następujących wywodach:

Jeśli nie podejmie się walki z drożyzną, to Polsce **grozi katastrofa.** Walka ta nie może polegać tylko na systemie represyj. Źródło drożyzny jest dwojakie: stosunki ekonomiczno-gospodarcze chwili obecnej, oraz stosunki moralno-kryminalne, ujawniające się w lichwie, paskarstwie i spekulacji. Jak dalece groźną jest drożyzna w Polsce, wynika choćby z tego, że cały eksport polski, który tak ogromnie rozwinął się dzięki taniej robociźnie, może upaść z chwilą, gdy ceny artykułów pierwszej potrzeby zrównają się z cenami rynku światowego, a przemysł polski nie będzie już w stanie konkurować z zagranicą. Pod tym względem polityka naszych sfer przemysłowych, uganiających się za doraźnym zyskiem, jest krótkowzroczna i nadzwyczaj szkodliwa dla kraju.

Komisarz Hartleb przestrzega przed złudzeniami, jakoby drożyznę udało się prędko zwalczyć. Przeciwnie, **najbliższe miesiące przyniosą jeszcze większą drożyznę i będą to najkrytyczniejsze miesiące w życiu młodego państwa.** Stan prawny jest taki, **że nie daje żadnej możności rozpoczęcia skutecznej walki z drożyzną.** Niema ustaw wykonawczych do uchwał z przed trzech laty. Na wniosek p. Hartleba rząd obecny zgodził się, aby walkę z drożyzną prowadzić tylko w stosunku do artykułów pierwszej potrzeby. Sejmowi przedłożone zostaną projekty o wyznaczeniu wydatnych kredytów dla instytucyj i organizacyj, mających na względzie dobro konsumenta, a nie producenta. Kredyty dla przemysłowców i obszarników mają być zaniechane. Ale główne zadanie walki z drożyzną spoczywa na **barkach społeczeństwa samego.** Musi zbudować się energja do walki i świadomość o jej konieczności. Dotychczas masy konsumentów są bierne i nieczynne, podczas gdy przemysłowcy i obszarnicy są doskonale zorganizowani, a przez to mogą narzucać społeczeństwu swoją wolę. Dopóki inicjatywa społeczna nie obudzi się, dopóki nie powstaną potężne związki „Ligi Spożywców", niema mowy o możliwości walki z drożyzną. Jeżeli zaś społeczeństwo nie obudzi się z letargu i jeżeli Sejm odrzuci projekty, wypracowane przez rząd na zasadzie wniosków komisarza do walki z drożyzną, to p. Hartleb z równą szczerością i otwartością, z jaką przedstawia obecny stan rzeczy, stanie przed forum publiczności i oświadczy, **że walka z drożyzną jest niemożliwa przy obecnym układzie sił w Sejmie.**

Beznadziejne to horoskopy komisarza do walki z lichwą, nasuwają różne refleksje. Nawołuje on społeczeństwo do walki z lichwą, ale swoją wolę w tej walce określa w sposób nieuchwytny i dość blady. Do stanowiska komisarza walki z lichwą przywiązywano dalej sięgające nadzieje.

POSIEDZENIE KOMITETU EKONOMICZNEGO.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) We środę odbędzie się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, poświęcone przeważnie sprawie **walki z drożyzną.** W posiedzeniu weźmie udział komisarz nadzwyczajny **p. Hartleb.**

Litewska polityka nienawiści i prowokacyj.

Położenie geograficzne i wiekowe dzieje są aż nadto wyraźną wskazówką dla Litwy, w jakim kierunku powinna iść ich polityka zagraniczna, a nawet wewnętrzna, gdyż ostatecznie obie są nierozdzielne. Geografja powiada bardzo wymownie i stanowczo: »Litwa jest — sit venia verbo« — ową płotką, na którą czyha od zachodu szczupak niemiecki, od wschodu szczupak bolszewicki. Litwa jest garścią i żarem pomiędzy dwoma kamieniami młyńskiemi, które jednym obrotem ją zmielą i wrzucą do obcej garści«. Niemniej wymownie powiada historja, czem była Litwa w związku z Polską, a jaką rolę odgrywała po upadku Polski. Bo my, pomimo jarzma trzech zaborców, byliśmy zawsze żywym organizmem narodowym, który prędzej, czy później, musiał odzyskać swoją niezawisłość państwową, natomiast Litwini w niewoli dawali tak słabe oznaki życia, że groziła im wprost agonja. Natomiast w związku z Polską była Litwa równouprawniona współuczestniczką w mocarstwowem stanowisku tego państwa, miała zupełną wolność rozwoju.

Odzyskawszy razem z Polską byt państwowy, Litwa odtrąciła rękę, którą jej podała Polska i zaczęła wobec nas uprawiać politykę nienawiści. W polityce wewnętrznej rząd kowieński posunął się tak daleko, że grozi zabraniem ziemi tym polskim obywatelom Litwy, którzy przebywają w Polsce, a gdy ludzie ci chcą powrócić do Litwy, konsul litewski odmawia im wizy paszportowej. Poprzednio zaś unieważnił »iure caduco« legalne wybory polskich posłów do Sejmu kowieńskiego, nie troszcząc się o żadną zasadę prawną. W polityce zagranicznej nie było i niema w odniesieniu do Polski ani jednej sprawy, która nie dałaby Litwinom sposobności do okazania wobec nas nienawiści. To uczucie zaślepia ich całkowicie i wiedzie na niebezpieczne manowce prowokowania nietylko Polski, lecz także mocarstw zachodnich.

Najświeższym przykładem jest zachowanie się delegacji litewskiej na ostatniem posiedzeniu rady Ligi narodów w Paryżu. Rada jednomyślnie uchwaliła zniesienie tak zwanej strefy neutralnej na ziemi wileńskiej i utworzenie tymczasowej linji demarkacyjnej. Z dniem 15 bm. Polska i Litwa mają, wedle tej uchwały, objąć przypadające im tereny po tej lub owej stronie linji, rozbroić znajdujące się tam oddziały nieregularne i wstrzymać się od wszelkich kroków nieprzyjacielskich. Przedstawiciel Polski przyjął to rozstrzygnięcie tymczasowe Ligi, natomiast przedstawiciel Litwy odrzucił je w sposób stanowczy, oświadczając, że Litwa nie dopuści do urzeczywistnienia tego projektu nawet w sposób zbrojny. To prowokacyjne zachowanie się Litwy oburzyło członków Ligi, a Viviani i Balfour dali wyraz temu oburzeniu, mimo to jednakże zażądali motywów odmowy. Gdy przedstawiciel Litwy powołał się na artykuł XIII. paktu o Lidze narodów, Viviani ostro zbijał jego wywody i zagroził Litwie w razie oporu wykluczeniem z Ligi i poważnemi sankcjami.

Litwini nie chcieli pójść za przykładem Czechów i Węgrów, którzy sprawę ważnej okolicy przemysłowej Salgo-Tarjani powierzyli Lidze narodów, i nie zgodzili się nawet na tymczasową linję demarkacyjną. Może energiczna odpowiedź Vivianiego i Balfoura skłoni rząd kowieński do przyjęcia decyzji Ligi narodów mimo odmowy delegata litewskiego. Próba siły między rządem kowieńskim a mocarstwami zachodniemi nie może chyba wypaść na korzyść Litwy.

Ale w Kownie jest wszystko możliwe. Oto wedle wiadomości, podanej przez »Times«, mają Litwini zamiar zorganizować na ziemi wileńskiej powstanie na wzór kłajpedzki. Jeżeli ten zamiar istnieje rzeczywiście, to wzór kłajpedzki jest zupełnie chybiony. Słaba mniejszość Litwinów, osiedlonych na ziemi wileńskiej, nie może chyba myśleć o powstaniu i nie ma do tego powodu, a importowanych z Litwy »powstańców« my przyjmiemy należycie i ulokujemy w obozach dla internowanych.

Sprawa Kłajpedy

Dotąd sprawa Kłajpedy znajduje się w zawieszeniu i otoczona jest mgłą tajemnicy. Nie mamy na razie żadnych wiadomości o dalszym toku tej kwestji, która swoją drogą od 4 lat doprasza się rozwiązania. Polska musi na wszelki sposób posiadać dostęp do portu Kłajpedy, będącego wyjściem na morze dla dorzecza Niemna. Rząd nasz musi czuwać, ażebyśmy tutaj nie ponieśli szkody. Litwini zresztą zrozumieją chyba, że ukrócenie handlu polskiego w Kłajpedzie przyniosłoby szkody niemniejsze dla Kłajpedy niż dla Polski. Każdy port może rozwijać się tylko w oparciu o głąb kraju (Hinterland) zarówno w handlu wywozowym, jak przywozowym.

Na obecny stan sprawy kłajpedzkiej rzuca pewne światło »Berliner Tageblatt«, który ogłasza rozmowę swojego korespondenta z łotewskim ministrem spraw zagranicznych Mejerowiczem.

Minister łotewski oświadczył, że uważa sprawę Kłajpedy za **załatwioną w tym sensie, że ze** stadjum wojskowego przeszła ona w fazę dyplomatyczną. Wprawdzie do Kłajpedy przybyły okręty wojenne z wysokimi dostojnikami wojskowymi, ale według naszych wiadomości żadne akty zastosowania siły nie zaszły. Wszyscy posłowie ententy i Stanów Zjednoczonych w państwach bałtyckich udali się do Kowna, zaś Litwa wydelegowała swojego b. prezydenta Smetonę do komisji międzysojuszniczej w Kłajpedzie. Te dwa fakty dowodzą, że **układy są w toku.** Układy zaś mogą mieć tylko jeden cel na widoku: uwzględnienie nadziei litewskich co do Kłajpedy. Cały przebieg wypadków dla najbardziej zainteresowanych państw nie były zupełną niespodzianką. Dlatego właśnie niebezpieczeństwo wojny na wschodzie **nie jest obecnie groźne.** Wiele mówiono o tem, że Rosja i Polska w związku z wypadkami kłajpedzkiemi **znajdowały się lub znajdują się wobec możliwości starcia.** Według moich informacyj — mówił p. Mejerowicz — **niema żadnych podstaw do przypuszczania, że Rosja i Polska skrzyżują teraz szpady.** Uważam przeto sytuację na wschodzie wcale nie za naprężoną.

»Ze stanowiska łotewskiego — zaznaczył wreszcie p. Mejerowicz — sprawa Kłajpedy interesuje nas tylko w tym sensie, aby wschód nie został narażony na wojnę. Przeto życzylibyśmy sobie, aby sprawa Wilna szybko, ku obopólnemu zadowoleniu została załatwiona«.

Do tych wywodów musimy dodać jedną uwagę: Dla nas sprawa Wilna jest załatwiona stanowczo na mocy wypowiedzenia się ludności tej ziemi za Polską. Ta rzecz z naszej strony już nie może ulegać dyskusji.

ULTIMATUM KOALICJI.

Kłajpeda, 5 lutego (PAT). Ultimatum koalicji do rządu litewskiego, domagające się usunięcia rządu powstańczego, oświadcza, że mocarstwa chcą użyć swego autorytetu celem przeprowadzenia decyzji w sprawie Kłajpedy **na zasadach traktatu wersalskiego.** Decyzja mocarstw koalicyjnych przeprowadzona będzie **bez interwencji zbrojnej** nie tak, jak to uczynił rząd litewski, za co ponosi on pełną odpowiedzialność. Jeżeli w siedem dni po otrzymaniu ni-

niejszej noty rząd litewski nie wykona zawartych w niej warunków, mocarstwa koalicyjne skierują sprawę przed forum Ligi Narodów, a które to skutki mogą spowodować państwa koalicyjne **do zerwania z Litwą stosunków dyplomatycznych.**

Wezwanie powyższe podpisali: Clinchant, przedstawiciel Francji, Aloisi, przedstawiciel Włoch, Frey, przedstawiciel angielski.

FRANCJA PRZECIWKO LITWIE.

Paryż, 5 lutego (PAT). Prasa francuska przyjęła **nieprzychylnie fakt odmowy ze strony delegacji litewskiej przyjęcie zalecenia Ligi Narodów w sprawie podziału strefy neutralnej na Litwie.** »Matin« zauważając, iż Litwa zajmuje odporne stanowisko zarówno wobec decyzji konferencji ambasadorów w sprawie Kłajpedy, jak i zlecenia Rady Ligi Narodów w sprawie strefy neutralnej na Litwie, stwierdza, że Litwa wydaje się specjalnie źle usposobioną w danej chwili. »Petit Parisien« i »Le Journal« oraz inne dzienniki podają z pewnem zdziwieniem oświadczenie Sidikauskasa, które zdaniem tych dzienników, **może narazić Litwę na to, że wszyscy członkowie Ligi Narodów będą przeciwko niej.**

ZARZĄDZENIA POWSTAŃCÓW.

Kowno, 5 lutego (PAT). Dowódca wojsk powstańczych w Kłajpedzie, Budrys, wystosował do dowódcy wojsk koalicyjnych w Kłajpedzie, pułkownika Troussona, **żądanie usunięcia z Kłajpedy wojsk i urzędników koalicyjnych.** Budrys oświadcza, że **każda osoba, spotkana na ulicy z bronią w ręku, będzie postawiona przed sąd wojenny i rozstrzelana.**

GENEZA WYPRAWY NA KŁAJPEDĘ.

Królewiec, 5 lutego (PAT). Tutejsze dzienniki donoszą, że przygotowania do imprezy kłajpedzkiej **rozpoczęły się na Litwie z początkiem grudnia roku ubiegłego.** Związki strzeleckie sporządziły listy ochotników do tej wyprawy, przyczem w szeregi ochotników wstąpiło wielu uczniów wyższych szkół litewskich i szkół średnich.

NIEMCY ŻĄDAJĄ PLEBISCYTU.

Kłajpeda, 5 lutego (PAT). Społeczne i gospodarcze **organizacje niemieckie** dotychczas nie otrzymały odpowiedzi od komisji międzysojuszniczej na pismo, wystosowane do tej komisji w dniu 27 stycznia roku bieżącego. W piśmie tem organizacje powyższe stwierdziły, że przybycie do Kłajpedy komisji aljanckiej **naprawiło położenie.** Wzburzenie ludności wyczekującej przez trzy lata na decyzję jest wielkie. — **Ludność nie dopuści do rozstrzygnięcia sprawy kłajpedzkiej za pomocą gwałtu ani ze strony litewskiej ani innych czynników.** Trwało rozstrzygnięcie sprawy kłajpedzkiej ludność niemiecka widzi jedynie w przeprowadzeniu **swobodnego plebiscytu.**

Zjazd kupiectwa polskiego w Katowicach

Z okazji wystawy przemysłowej odbył się dnia 2 bm. zjazd kupiectwa polskiego Rzeczypospolitej Polskiej. Po uroczystem nabożeństwie, odprawionem przez ks. administratora Chlondę, nastąpiło w południe otwarcie zjazdu w teatrze miejskim w przedstawicieli miejscowego kupiectwa, posłów do Sejmu warszawskiego i śląskiego, przedstawicieli kupieckiej Izby handlowej i pracy. Zjazd zagaił p. Ficowski, prezes śląskiego Związku kupców samodzielnych, zaznaczywszy, że celem zjazdu jest gospodarcze zbliżenie Śląska do pozostałych ziem Rzeczypospolitej. Na marszałka zjazdu powołano p. Neumana z Warszawy, na wicemarszałków pp. Marchlewskiego z Grudziądza, Mazurkiewicza z Poznania i Adelmana z Krakowa. Imieniem wojewódzkiego wydziału przemysłu i handlu powitał zjazd inżynier Wojnar.

Między innymi przemawiał również senator Kowalczuk imieniem śląskiej Izby handlowej, jako jej komisarz z ramienia rządu. Mowca zwrócił się z apelem do uczestników zjazdu, aby, wróciwszy do swoich domów, popularyzowali w całej Rzeczypospolitej przemysł górnośląski, zwracając uwagę na jego olbrzymie zadania w przyszłości. W zakończeniu senator Kowalczuk zwrócił się z wezwaniem do obu narodowości, zamieszkujących Śląsk, do zgodnej współpracy dla dobra ojczyzny. Po szeregu przemówień odbył się wspólny obiad. Po obiedzie dalszy ciąg zjazdu, podczas którego wygłoszono jeszcze dwa referaty i po ożywionej dyskusji zjazd zamknięto.

Napad bandy bolszewickiej

„Kurjer Lwowski“ donosi:

Dnia 24 stycznia późnym wieczorem napadła na folwark OO. Bazyljanów w Michałówce banda bolszewicka w ilości 30 ludzi, uzbrojonych w karabiny, rewolwery i granaty ręczne. Banda podzieliła się na trzy grupy, z których jedna otoczyła mieszkanie OO. Bazyljanów, druga posterunek P. P., trzecia wpadła do stajen celem rabowania koni, ustawiając równocześnie posterunki wokoło całego klasztoru. Na posterunku byli wówczas dwaj posterunkowi: Bronicki i Grabowski. Rozpoczęła się strzelanina, obaj posterunkowi strzelali przez okno do bolszewików, ci zaś strzelali do wnętrza pokoju. Wkońcu rzucili jeden granat ręczny, który, eksplodując, zniszczył jedynie podłogę i ściany. Po chwili wpadł do wnętrza drugi granat, lecz nie eksplodował.

Przypadkowo we wsi bawili trzej policjanci. Ci, słysząc strzały coraz gęstsze, przybiegli natychmiast pod folwark klasztorny i ujrzawszy bandytów, którzy ze stajen wyprowadzili 13 koni, otworzyli silny ogień karabinowy.

Bandyci, rażeni ogniem z dwóch stron, pozostawiwszy część łupu, to jest 7 koni, zaczęli się cofać w kierunku na Zbrucz. Ślady krwi świadczyły, że niektórzy z bandytów zostali ranni. Przed przekroczeniem granicy Zbrucza, bandyci natrafili na wzmocnioną placówkę straży granicznej, która zaczęła ich ostrzeliwać, jednak mimo to udało się bandytom Zbrucz przekroczyć wraz ze zrabowanemi końmi.

Jest to już siódmy wypadek, gdzie bandy bolszewickie między Zawalem a Kudryńcami przekraczają Zbrucz i wpadają w celach rabunkowych na terytorjum Wschodniej Małopolski.

KRONIKA

Kraków, 6 lutego.

STAN WODY NA WIŚLE. Jak się dowiadujemy ze strony urzędowej, niebezpieczeństwo powodzi, które zagrażało prawie do ostatniej chwili, w niedzielę minęło. Stan wody na Wiśle pod Krakowem wynosi około 4 m. 20 cm. ponad stan normalny, tzn. 2 m. 14 cm. ponad »0« wodowskazu przy moście podgórskim. Woda na Sole i Wiśle pod Oświęcimiem i Dworami spadła w przeciągu niedzieli około 40 cm., czyli należy się spodziewać, że w ciągu poniedziałku woda na Wiśle pod Krakowem zacznie opadać. Nagły i niespodziewany przybytek wody w sobotę zaskoczył mieszkańców osad nadwiślańskich, tak że w przysiółku Kąty pod Bielanami jeden z tamtejszych gospodarzy, wracając z Krakowa wieczorem i nie wiedząc nic o nagłym przybytku wody, wpadł z końmi w głębinę, albowiem droga dojazdowa do przysiółka znajdowała się już pod wodą. Kąty w przeciągu niedzieli znalazły się ze wszech stron otoczone wodą. Do zagrożonej miejscowości udał się w niedzielę wojewoda dr Gałecki wraz z dyrektorem okr. rob. publ. Dudekiem, a równocześnie wojewoda wydelegował radcę Jagusińskiego z inż. Kowalskim i komendantem policji, celem zawiadomienia odciętych mieszkańców Kątów, że wobec zmniejszenia fali w górze Wisły, nie grozi im już żadne niebezpieczeństwo.

NOWE CENY PIECZYWA, WĘDLIN, MIĘSA I WĘGLA. Wczoraj w sali konferencyjnej Magistratu krakowskiego odbyło się posiedzenie miejscowej komisji cennikowej pod przewodnictwem wicepr. Wielgusa. Po wysłuchaniu referatu radcy m. Adelmanna, uchwalono podwyższyć ceny chleba i bułek o 10 procent. — Również uchwalono odnieść się do województwa w sprawie młynarzy, którzy żądają za przemiał zboża od 1 wagonu aż 1 miljon mp. To podwyższenie taryfy młynarzy mimo kredytów udzielonych im przez państwo, jest za wysokie i nieuzasadnione.

Przy dyskusji nad ustaleniem nowego cennika masarskiego referent odczytał doniesienie policji z wyniku rewizji, jaką przeprowadziła u masarzy krakowskich. Policja znalazła podczas tej rewizji wielkie zapasy szynek, oraz dosyć duże zapasy słoniny i smalcu. Zapasy te znaleziono u Edwarda Kamali, w pracowni i w magazynach sklepowych, w firmie Satalecki, dalej w firmie Grabowski, w magazynie sklepu Knobla, w Dębnikach u Dembińskiej, w firmie Plaskura w magazynach przy ul. Zwierzynieckiej, oraz w magazynach sklepu przy pl. Marjackim. Masarze tłumaczyli się, że robią zapasy na święta wielkanocne.

Uchwalono podwyższenie cennika masarskiego o 16 proc., zaś mięsa wołowego o 10 proc., cielęciny o około 9 proc. Delegacja masarzy zaprotestowała przeciw niskiej według nich podwyżce cen. Żądają oni bowiem podwyższenia cen wyrobów masarskich o 26 proc. Wicepr. Wielgus żądania ich odrzucił, zaznaczając, że uchwalone przez komisję ceny zostaną przesłane do zatwierdzenia do województwa i dopiero po zatwierdzeniu wejdzie nowy cennik w życie. Masarze i przeciw temu zaprotestowali i zażądali, aby nowy cennik wszedł w życie natychmiast. Komisja odrzuciła to żądanie.

Wkońcu uchwalono podwyższyć cenę węgla, który wszedł w życie w ostatnich dniach.

Cena chleba miejskiego podniesioną została z dniem dzisiejszym z 900 na 100 marek za 1 klg.

JAROSŁAW STEBELSKI, emerytowany prezydent senatu sądu najwyższego, zmarł w Krakowie dnia 4 bm., przeżywszy lat 70. Zawód sędziowski rozpoczął w lwowskim okręgu sądu apelacyjnego, przez parę lat był na posadzie sędziowskiej w Bośnji, jednak stęskniony za krajem przeniósł się na skromniejsze stanowisko sędziowskie w Chrzanowie, poczem był sędzią okręgowym w Nowym Sączu i w Krakowie, odznaczając się zdolnością zwłaszcza w prowadzeniu rozpraw przed przysięgłymi. Z wprowadzeniem nowego postępowania w sądach cywilnych, mianowany został inspektorem sądowym i wybitną miał w tem zasługę, że nasze sądy rychło i bez spaczenia idei przejęły się zasadami postępowania ustnego i bezpośredniego, w miejsce dawniejszej procedury piśmiennej. Mianowany wiceprezydentem sądu apelacyjnego w Krakowie, stał się najwybitniejszą siłą sędziowską w zachodniej Małopolsce a przez ostatni rok swojej czynnej służby był kierownikiem tego sądu.

Jako sędzia sumienny, jako przełożony sprawiedliwy, najlepszy kolega i wierny przyjaciel, dla stron wyrozumiały, sam nieskazitelnego charakteru, z piękną duszą i z tym spokojem umysłu, który jest największą zaletą dla sędziego, cieszył się powszechną sympatją i szacunkiem. Dla swojej gruntownej wiedzy prawniczej powoływany był na przewodniczącego komisji egzaminacyjnej na wydziale prawnym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jako emeryt był prezesem fundacji dla wdów i sierót po poległych. Jedynego syna, oficera artylerji, stracił na wojnie i tem cios złamał jego życie. Schodzi do grobu człowiek pełen zasług i czci godny. Zostawia żonę i córkę p. Cieszyńską.

KOMUNIKACJA LOTNICZA W POLSCE. Polska linja lotnicza „Aerolloyd“ informuje, że stan rokowań z rządem pozwala mieć nadzieję, iż w najbliższej przyszłości ponownie uruchomiona zostanie komunikacja lotnicza na linjach Warszawa—Gdańsk, Warszawa—Lwów, Warszawa—Kraków, i Warszawa—Poznań. Projektowane przedłużenie linji ze Lwowa przez Czerniowce—Jassy do Bukaresztu, oraz z Poznania przez Berlin do Amsterdamu, nastąpi z chwilą zakończenia pertraktacyj z odnośnemi rządami zagranicznemi.

Linja z Krakowa do Zakopanego uruchomiona będzie w sezonie letnim.

Uruchomienie projektowanej linji Warszawa—Górny Śląsk, natrafia na trudności dla braku odpowiedniego lotniska na Górnym Śląsku.

„WESOŁE NOCE“ W „BAGATELI“. Pierwsza „Wesoła Noc“, urządzona w teatrze „Bagatela“ po urzędowem przedstawieniu w sobotę o godz. 11 wieczór przez grono artystów teatrów tutejszych, dobrze zarekomendowała pomysłowość kierownika literackiego p. Czesława Kadena, który zorganizował to przedsiębiorstwo. Pierwsza „Wesoła noc“ widowisko o charakterze kabaretowym, zgromadziła bardzo licznych widzów, pomimo, że szereg zabaw karnawałowych zapowiedzianych na ten wieczór, odciągnął niemało miłośników tego rodzaju wieczorów. Na program złożyły się popisy wokalne, melodeklamacje, produkcje baletowe i kabaretowe oraz wesoły skecz sceniczny Rujwida z repertuaru warsz. teatru „Qui pro quo“ p. t. „Koniec rodu Ordynackich“. O ile ten skecz zawiódł nieco oczekiwania, jako zbyt gruba robota sceniczna, o tyle reszta programu zyskała pełne uznanie rozbawionej widowni, która żywo oklaskiwała p. M. Sonowskiego za „Piosenki pierrota“, p. W. Trojanowską za melodeklamację, p. Nadieżdinę i Koszutskiego za kapitalne, jak zawsze popisy baletowe, p. Minowicza i p. Żelską za pełne humoru wykonanie wyjątków duetowych z „Bajadery“ i „Łabędzia“. Nie mały sukces odniosła także p. Lili Organowska za pełną finezji interpretację wokalną „Dziennika pensjonarki“. Konferencierem był p. Kaden. Przy fortepjanie siedział p. Wład. Szczepański.

Dalsze „Wesołe noce“ odbywać się będą każdej soboty i niedzieli przy zmienionym programie. Byłoby jednak wskazanem, aby na przyszłość widowiska te zaczynały się punktualnie o godz. 11, a kończyły po godz. 1, gdyż długie wyczekiwanie na rozpoczęcie widowiska nuży publiczność i źle usposabia do przyjęcia choćby najkorzystniej skonstruowanego programu.

ROZSZERZENIE AGEND EKSPOZYTURY ŚLEDCZEJ POD „TELEGRAFEM“. W tych dniach nastąpiła reorganizacja służby śledczej w obrębie okręgowej komendy policji województwa krakowskiego. Reorganizacja ta polega na wprowadzeniu w każdej siedzibie sądu okręgowego jednego urzędu śledczego. W ten sposób terytorjalny zakres działania organów śledczych pokrywać się będzie odtąd z kompetencją władzy sądowej. W związku z tą reorganizacją krakowski urząd śledczy pod „Telegrafem“ obejmujący dotąd wyłącznie sprawy miasta, został rozszerzony na powiaty: krakowski, podgórski, wielicki, bocheński, brzeski i chrzanowski. Urząd śledczy przy komendzie okręgowej stał się tem samem władzą drugiej instancji. Funkcjonarjusze tego urzędu przeszli w przeważnej części do rozszerzonej ekspozytury śledczej pod „Telegrafem“.

WZNOWIENIE SPRAWY MASARZY KRAKOWSKICH PRZED SĄDEM. Sprawa znanych masarzy Sławowiaka, Żurków, Pietruszki i Jewiasza została rozpatrzona przez najwyższy trybunał w Warszawie. Oskarżeni oni byli swego czasu o masowy wywóz słoniny z Krakowa i podbijanie cen tego artykułu. Po przeprowadzonej rozprawie w Krakowie trybunał uwolnił oskarżonych od winy i kary. Obecnie sąd najwyższy wskutek sprzeciwu, wniesionego przez prokuraturę rozpatrywał ponownie tę sprawę i polecił sądowi okręgowemu karnemu w Krakowie przeprowadzenie ponowne rozprawy przeciw wymienionym wyżej masarzom. Rozprawa odbędzie się w tych dniach.

SPRAWA KOMOROWSKIEJ. Wczoraj sędzia śledczy Droździkowski ukończył ostateczne przesłuchiwanie świadków w sprawie Komorowskiej i Paciorka, oskarżonych o otrucie męża Komorowskiej. Również wczoraj w południe znawcy sądowi prof. dr Wachholz, docent dr Olbrycht i lekarz sądowy dr Brudzewski wydali na ręce sędziego śledczego definitywne orzeczenie na podstawie wyników analizy, przeprowadzonej przez zakład chemiczny Uniw. Jag. W dniu dzisiejszym sędzia śledczy prześle akta sprawy Komorowskiej i Paciorka [illegible]. Rozprawa odbędzie się w pierwszych dniach marca przed sądem przysięgłych i potrwa kilka dni.

NIEFORTUNNA SZKLANKA KAWY. Onegdaj w sądzie okręgowym karnym w Krakowie toczyła się odroczona w styczniu br. rozprawa przeciw M. Górskiej, współwłaścicielce kawiarni Centralnej i p. Askenazemu. P. Górska oskarżona była o to, że dr Bergmanowi podano w kawiarni rozmyślnie według jego doniesienia kawę, która mogła zaszkodzić jego zdrowiu. Po przesłuchaniu dodatkowych świadków i wydaniu opinji przez ekspertów chemików inż. Knolla i dra Biera, sędzia Podobiński wydał wyrok, skazujący M. Górską za przekroczenie ustawy o środkach spożywczych na 10 dni aresztu z zamianą na 100.000 mk. grzywny, oraz 50.000 mk. grzywny, owentualnie dwa miesiące aresztu. Askenazy, oskarżony o nakłanianie p. Górskiej do podania lichej kawy p. Bergmanowi, został uwolniony. Obrońca p. Górskiej wniósł zażalenie nieważności.

KRADZIEŻ DOLARÓW. Przed zwykłym trybunałem w sądzie okr. karnym w Krakowie pod przew. sędziego Hubaczka toczyła się wczoraj rozprawa przeciw Gustawowi Ćwikowi, znanemu włamywaczowi, a w wolnych chwilach kieszonkowcowi, oskarżonemu o kradzież 150 dolarów na szkodę reemigranta z Ameryki. Ćwik skradł dolary w czasie bytności w restauracji. Po przeprowadzonej rozprawie trybunał skazał Ćwika na 1 rok ciężkiego więzienia.

WIELKIE KRADZIEŻE W TRZEBINI. W marcu 1922 włamano się do magazynów huty cynkowej w Trzebini w sposób niezwykle zuchwały, przyczem skradziono cynku za ½ miljona mk. Za tydzień włamanie ponowiono, przyczem złodzieje spłoszeni, strzelali z karabinu. W kilka dni później nieznani złodzieje włamali się do handlu skór Salomona Rosenbauma także w Trzebini, lecz stróż pilnujący magazynu zastał ich na gorącym uczynku. Wtedy bandyci poczęli strzelać i zbiegli. Kradzieże te wywołały popłoch w okolicy, zwłaszcza, że w tym samym czasie obrabowano na przestrzeni Trzebinia—Alwernia podczas biegu po ciągu cztery wozy kolejowe. Po dłuższym śledztwie udało się policji wykryć jaskinię złoczyńców. Nadto dezerter Wilkosz podał, że brał udział w kradzieży cynku razem z Józefem Gizą i Stan. Michałowskim, którzy byli także uczestnikami włamania do magazynu ze skórami. Wczoraj odbyła się rozprawa przeciw oskarżonym i trybunał po przesłuchaniu kilku świadków i Wilkosza, doprowadzonego z więzienia wojskowego, skazał Gizę i Michałowskiego, każdego na 10 miesięcy ciężkiego więzienia.

KOMUNIKATY I ZAWIADOMIENIA.

Z TOWARZYSTWA FILOZOFICZNEGO. We wtorek 6 bm. o godz. 7 wieczór (ul. św. Anny 12) na zebraniu Sekcji tomistycznej ks. prof. F. Hortyński będzie objaśniać Metafizykę Arystotelesa z komentarzem św. Tomasza. — We czwartek, 8 bm. o godz. 6 wieczór (tamże) odbędzie się wieczór dyskusyjny na temat: „Istota poznania“. Zagai prof. U. J. Tadeusz Garbowski.

PIŚMIENNY EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI w VIII gimnazjum w Krakowie rozpocznie się dnia 12 bm. Kandydaci mają się zgłosić w kancelarji Dyrekcji najpóźniej 11 bm.

Z kraju i ze świata

ODROCZENIE NADZIAŁU ZIEMI NA KRESACH. Ze sfer urzędowych komunikują: Wobec chwilowych trudności w uzupełnieniu zapasu ziemi, może się okazać koniecznem ponowne rozpatrzenie kwalifikacyj bojowych kandydatów, zatwierdzonych do nadziału ziemi na kresach wschodnich w kolejce październikowej 1922 r., którym dotychczas nie wyznaczono powiatów na otrzymanie ziemi. Z pośród zatwierdzonych więcej zasłużeni będą mogli otrzymać wcześniej wyznaczenie powiatu, mniej zasłużeni będą ewentualnie musieli zaczekać do czasu przejęcia na własność państwa większego zapasu ziemi.

ZAKAZ UCZĘSZCZANIA DO DANCINGÓW. Dzienniki warszawskie donoszą, że minister spraw wojskowych wydał rozkaz, zabraniający oficerom uczęszczania i tańczenia w dancingach.

NAPAD BANDYCKI NA DWÓR. W ubiegłym tygodniu na dwór majątku p. Protasowej we wsi Wola Kamińska w pow. piotrkowskim, napadło kilku zamaskowanych i uzbrojonych bandytów i po zamordowaniu właścicielki majątku p. Protasowej, służącej Piekarskiej i parobka Masłowskiego, który usiłował przeszkodzić grabieży, obrabowali doszczętnie dwór. Zrabowany łup załadowali bandyci na wóz i nie zatrzymani przez nikogo, wyjechali z majątku. W ciągu kilku dni policja aresztowała jednego ze sprawców rabunku, Aleksandra Kowalczuka, Ukraińca, u którego znaleziono rewolwer, wóz z końmi i część garderoby, zrabowanej we dworze.

WYPŁATA ZASIŁKÓW W OKRĘGU LWOWSKIEJ IZBY SKARBOWEJ. Izba skarbowa we Lwowie, wedle urzędowego komunikatu, ukończyła dnia 1 lutego br. wysyłkę ostatnich przekazów czekowych dla uprawnionych emerytów, wdów i sierót na ponowny 50 proc. zasiłek za styczeń i luty br., przyznany uchwałą rady ministrów z dnia 18 stycznia br. Na przekazach czekowych zaznaczono, że są zaraz płatne, zatem wypłata tych zasiłków powinna być ukończona w pierwszych dniach lutego br.

PO KATASTROFIE W KOPALNI „HEINITZ“. Teatr polski w Katowicach, który dał przedstawienie w Bytomiu, ofiarował cały czysty zysk z przedstawienia na ofiary wybuchu w kopalni Heinitz pod Bytomiem. Dziś odbył się pogrzeb 130 ofiar. Ogółem zginęło 146 osób.

MORDERSTWO W KATOWICACH. W nocy z 2 na 3 bm. zamordowany został w sposób skrytobójczy chorąży W. P. Augustyn Świder, znany działacz i poeta ludowy na Górnym Śląsku. — Sprawcą morderstwa jest Władysław Kulik, plutonowy 75 pp., pochodzący z Bydgoszczy. Mordercę ujęto i osadzono w więzieniu wojskowem.

ORKAN W GDAŃSKU. W niedzielę szalała w Gdańsku silna burza o charakterze orkanu, która wyrządziła w mieście oraz w porcie wielkie szkody. Wskutek wzburzonego morza wiele okrętów pozostało w porcie, te zaś, które opuściły port, musiały zawrócić. Burza uszkodziła też połączenia telegraficzne z Niemcami i Polską.

STRAJK ROBOTNIKÓW KOLEJOWYCH W GDAŃSKU. Robotnicy kolejowi zażądali w sobotę przyznania im jednorazowej zapomogi od 100 do 50.000 marek, skreślenia zaliczek styczniowych, tudzież znacznej podwyżki płac na miesiąc luty. Rokowania, prowadzono w tej sprawie przez zawodowy Związek kolejarzy, nie doprowadziły do porozumienia. Wskutek tego w sobotę wybuchł w Gdańsku częściowy strajk robotników kolejowych.

POMNIK NIEZNANEGO ŻOŁNIERZA POLSKIEGO. Z Paryża donoszą: Towarzystwo francusko-polskie powzięło inicjatywę, popartą przez koła francuskie, wzniesienia pomnika polskiego żołnierza nieznanego na cmentarzu Mont Martre, Saint Oise, gdzie jak wiadomo spoczywa bardzo wielu Polaków, a między innymi spoczywał Mickiewicz, przed sprowadzeniem jego zwłok do Krakowa. Na cmentarzu tem spoczywają dotąd: Niemcewicz, Dębiński, Władysław Zamoyski, Bystrzanowski i Kniaziowicz.

Pomnikiem uczczona będzie pamięć Polaków, poległych w czasie wielkiej wojny na froncie francuskim. Pomnik ten będzie miał charakter bardzo skromny, w małych rozmiarach, w kształcie podobny do pomnika nieznanego żołnierza francuskiego pod Paryżem.

NOWY „NIEŚMIERTELNY“. W Akademji francuskiej odbyło się dnia 19 stycznia uroczyste przyjęcie do grona „nieśmiertelnych“ p. Piotra de Nolhaca, historyka i filologa, który zajął fotel opróżniony przez zgon p. Boutreux. Na przemowę nowego akademika odpowiadał Maurycy Donnay. P. de Nolhac w dziełach swoich zajmuje się głównie epoką Ludwika XV.

ODKRYCIE MIKROBA INFLUENZY. „Matin“ dowiaduje się, że dwaj lekarze instytutu Rockefellera, Gates i Olitaky, wykryli mikroba influenzy.

POŻAR DWORCA MEDJOLAŃSKIEGO. Około godz. 23 spalił się dworzec w Medjolanie. Przyczyna pożaru nieznana. Kasa, w której było 10 miljonów lirów, została uratowana.

PAPIEŻ O ZADANIACH DZIENNIKARZY. W encyklice „Rerum novarum“ uczynił papież Pius XI. św. Franciszka Salezego patronem pisarzy i dziennikarzy. Przy tej sposobności wypowiada papież szereg podniosłych myśli o zadaniach i obowiązkach tego zawodu. Za najważniejsze z nich papież uważa głoszenie prawdy, oraz rozwagę i umiarkowanie w sądach. Nawet w pismach polemicznych uczciwość i prawda winny być hasłami piszących. Niedopuszczalne jest zwłaszcza mówienie półprawdy, jakkolwiek jest to broń skuteczna w walce z nieprzyjaciółmi. Pius XI zaleca też pisarzom i dziennikarzom jasność i subtelność stylu, aby dostarczyć czytelnikowi nietylko prawdy, lecz i radości, jakiej się doznaje przy czytaniu rzeczy pięknych.

Z MIĘDZYNARODOWEJ UNJI CYKLISTÓW. Międzynarodowa unja cyklistów uchwaliła przyjąć do unji z powrotem stowarzyszenia cyklistów austrjackich i węgierskich, oraz przyjąć do unji polskie stowarzyszenia cyklistów.

WYBUCH WULKANU. Z Sacile okręg Udine w północnych Włoszech donoszą, że w miejscowości Franzenigo wystąpił niespodzianie wybuch wulkanu. Krater przez kilka godzin wyrzucał nieustannie lawę i płomienie. Ludność w panicznym strachu opuściła miejscowość. Istnieją obawy doszczętnego zniszczenia Franzenigo.

ZMARLI.

— Dnia 2 bm. zmarł we Lwowie po dłuższej chorobie w 62-gim roku życia inż.-chemik Józef Fruebling, docent politechniki lwowskiej, dyrektor Krajowego Związku Przemysłowego, b. długoletni dyrektor Kuwajewskiej Manufaktury w Iwanowie Wozniesieńsku, jednej z największych fabryk w Rosji. W r. 1905 zajmował się gorliwie sprawą podniesienia przemysłu krajowego i położył na tem polu wielkie zasługi.

— **Ś. p. Bolesław Lam,** bratanek Jana Lama, profesor seminarjum nauczycielskiego w Węgrowcu w Poznańskiem, zmarł tragiczną śmiercią, przeżywszy lat 33, utonąwszy w jeziorze Durowskiem dnia 25 sierpnia ub. r. podczas wycieczki łodzią żaglową. Sp. Bolesław Lam, urodzony w Bijeljnie w Bośni, po ukończeniu szkół średnich w Tuzli, przybył do kraju w roku 1912 i poświęcił się studjom przyrodniczo-bakterjologicznym na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Ukończywszy uniwersytet rozpoczął pracę na polu pedagogicznem najpierw jako profesor gimnazjum Zimowskiego w Łodzi, następnie jako profesor przyrody w seminarjum w Węgrowcu, organizując tam pracownię przyrodniczą i laboratorja, zniszczone przez Niemców. Zmarły cieszył się sympatją i miłością współkolegów i młodzieży, która uczciła pamięć tragicznie zmarłego profesora, wznosząc ze składek pomnik na jego grobie.

— **Bronisław Śliwiński,** właściciel dóbr Kocszyce i urzędnik krakowskiej „Florjanki“, zmarł w Krakowie, przeżywszy lat 58. Śp. Śliwiński darzony zaufaniem instytucji i kolegów, piastował przez szereg lat godność prezesa Związku koleżeńskiego tak centrali, jak i wszystkich filij i na tem stanowisku położył wielkie zasługi dla ogółu urzędników Tow. wzaj. ubezpieczeń. Pogrzeb odbył się w sobotę na cmentarzu rakowickim.

SKŁADKI. Dla uczczenia śp. Jarosława Stebelskiego, Adamostwo Doboszyńscy złożyli w Adm. „Nowej Ref.“ na cel sprowadzenia zwłok poległych pod Rokitną 15.000 mk.

KOMITET BUDOWY II DOMU TECHNIKÓW WE LWOWIE składa serdeczne podziękowania wszystkim, którzy w dniu 6 stycznia 1923 przyczynili się do urządzenia w Krakowie „Dnia techników“ na cele II-go Domu, a to: paniom za łaskawy współudział w zbiórce, p. Wołkowskiemu za ofiarowanie na ten dzień swojego lokalu, wreszcie ogółowi Krakowian za hojne datki. Równocześnie nadmieniamy, że czysty dochód z tego dnia wyniósł 2.464.429 mk i 790 marek niem.

ZNALEZIONE NA REDUCIE PRASY BOA, odebrać można za udowodnieniem własności i złożeniem skromnego datku na nędzę wyjątkową, w Administracji „Nowej Reformy“.

TEATRY KRAKOWSKIE.

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz 10 komedja Kiedrzyńskiego „Zabawa w miłość“, która po tem przedstawieniu przez jakiś czas nie będzie grana. Jutro po raz 17 „Popas Króla Jegomości“, stale ściągający tłumnych słuchaczy. We czwartek ukaże się po dłuższej przerwie „To, co najważniejsze“. W sobotę premjera „Sławnej artystki“.

OPERA I OPERETKA. Melodyjna, pełna dowcipu operetka E. Kalmana „Bajadera“ graną będzie dziś we wtorek 6 bm. Jutro we środę 7 bm. i we czwartek 8 bm. „Niziny“, opera D'Alberta, której pierwsze trzy przedstawienia osiągnęły niesłychany i niewidziany jeszcze w Krakowie sukces artystyczny.

Z TEATRU „BAGATELA“. „Żongler“ grany będzie przez wszystkie wieczory bieżącego tygodnia.

„KRÓL EDYP“ W „BAGATELI“. Akad. Koło M. Dramatu Klasycznego powtórzy w niedzielę 11 bm. o godz. 11.30 przed pol. przedstawienie tragedji Sofoklesa dla młodzieży szkolnej. Ceny 50% zniżone. Dochód na Tow. wzaj. pomocy U. U. J. Bilety już są do nabycia w kasie teatru.

OPERETKA KRAKOWSKA W BIELSKU. Zapowiedź wystawienia „Bajadery“ na scenie teatru miejskiego w Bielsku na dzień 7 bm. i 8 bm. powitaną została z ogromnem zadowoleniem, czego dowodem niezwykle szybka sprzedaż biletów. Pozostałe nieliczne bilety nabywać można w biurze „Orbis“.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Wtorek, 6 bm.: „Zabawa w miłość“.
Środa, 7 bm. o godz. 3 po pol.: „Zbójcy“, wieczorem: „Popas króla Jegomości“.
Czwartek, 8 bm.: „To, co najważniejsze“.

TEATR OPERA I OPERETKA.

Wtorek, 6 bm.: „Bajadera“.
Środa, 7 bm.: „Niziny“.
Czwartek, 8 bm.: „Niziny“.

TEATR »BAGATELA«.

Wtorek, 6 bm.: »Żongler«.

CECYLJA SCHAECHTER, świetna pianistka, która przed dwoma tygodniami w Wiedniu odniosła niebywały sukces i jednogłośne uznanie prasy, wystąpi w Krakowie we czwartek 15 bm. Bilety są już do nabycia u Br. Lipskich, Sławkowska 8.

DYMITR SMIRNOW I BERTA KREISBERG wystąpią w Krakowie z jedynym koncertem w niedzielę 18 bm.

BALE I ZABAWY.

„SZALONA SOBOTA“, oto tytuł wielkiej maskarady, urządzanej przez artystów teatru „Bagatela“ w sobotę 10 bm. w salach teatru „Bagatela“. Komitet przygotowuje szereg niespodzianek, których nam jeszcze zdradzić nie wolno. Zaproszenia wydaje się codziennie w kancelarji teatru od 10—1 i 5—8. Bilety do nabycia w kasie teatru.

DOROCZNA REDUTA CZYTELNI TOWARZYSKIEJ odbędzie się w sobotę 10 bm. w salach Sta-

rego Teatru. Reduta pod względem świetności nie ustąpi poprzednim. Komitet przygotował szereg niespodzianek, dotychczas nie praktykowanych, które otacza ścisłą tajemnicą. Oprócz orkiestry przygrywać będzie murzyński zespół z Jazz-bandem Collins'a. Zaproszenia i bilety codziennie od godz. 6—8 w lokalu „Czytelni", Rynek 39.

WIELKI BAL MASKOWY W SALACH STAREGO TEATRU W DNIU 13 LUTEGO BR., wobec nadzwyczajnego powodzenia w zeszłym roku, odbędzie się i w roku bieżącym na zakończenie w ostatni wtorek karnawału, tj. dnia 13 lutego w salach Starego Teatru przy dźwięku kilku orkiestr wielki bal maskowy, urządzony staraniem urzędników miejskich, a urozmaicony szeregiem pomysłowych niespodzianek. Wydawanie zaproszeń oraz sprzedaż biletów rozpocznie się od środy dnia 7 bm. w godzinach od 10—2 po południu w Sekretarjacie prezydjalnym magistratu na I piętrze.

Teatr m.: Opera i operetka

„NIZINY", dramat muzyczny Eugenjusza d'Albert'a.

O pracy kompozytorskiej d'Albert'a w dziedzinie opery wygłoszono wiele niekorzystnych opinij i sądów. Nie chodzi tu o niewiele zwykle mówiące komunały podręczników, czy recenzyj dziennikarskich; mam na myśli głosy poważnej krytyki muzycznej, i to niemieckiej, poddającej dzieła kompozytora szczegółowej analizie, prowadzącej zazwyczaj do niepochlebnego wyroku.

W ubiegłym sezonie miała publiczność nasza sposobność poznania szczególnie atakowanych „Zamarłych Oczu", istotnie jednego z najsłabszych dzieł d'Albert'a, które, mimo swej małej wartości, cieszyło się u nas dość znacznem nawet powodzeniem. Tem lepsze można żywić nadzieje co do sukcesu wystawionych u nas onegdaj „Nizin", opery, wcześniejszej, niemniej górującej zaletami swemi znacznie nad innemi płodami kompozytora w zakresie muzyki dramatycznej, które, prócz zręcznej formy, nie dają słuchaczowi powodów do szczególnego zainteresowania się muzyką, obliczoną przedewszystkiem na doraźny efekt sceniczny.

Do zgrabnego libretta Rudolfa Lothar'a, znanego szerszemu ogółowi z feljetonów, zamieszczanych często w pismach niemieckich, który materjał doń wziął z pracy hiszpańskiego pisarza Guimery, napisał d'Albert muzykę, doskonale brzmiącą dzięki wytwornej harmonizacji, pikantnej, brawurowej rytmice i niezwykle intensywnej, precyzyjnej robocie orkiestracyjnej. Własnej fizjognomji, czy stylu, muzyka ta wprawdzie nie posiada, jak nie znajdzie się ich w żadnem wogóle dziele d'Albert'a, kompozytora o indywidualności niezwykle nikłej, tkwią jednak w „Nizinach" wartości głębsze, usprawiedliwiające wyjątkowe powodzenie, z jakiem spotkały się w świecie, zwłaszcza na scenach niemieckich.

Ta „teatralika", jak mówią Niemcy („Die Theatralik"), czyli sztuczne, teatralne efekciarstwo, tak fatalnie ciążące na całej operowej produkcji d'Albert'a, występuje w „Nizinach" w stopniu znacznie mniejszym, pozwalając czasem na rozwinięcie się pierwiastków szlachetniejszych, głębszych, na szczery liryzm i prostotę melodyjnego wyrazu. — Niepowszedniej piękności są te nastroje melancholji, czy smutku, z taką subtelnością tonowane barwami orkiestry, traktowanej ze szczególnym pietyzmem. Rozlewnością uczucia i jego natężeniem przywodzą często na pamięć najcelniejsze ustępy muzyki rosyjskiej. Tematy melodyjne mają tu dłuższy oddech (dwadzieścia lat temu można było nie wstydzić się tego), a łatwy styl konwersacyjny i przejrzysta faktura tej muzyki sprawiają, że jest dostępną najszerszym warstwom, do których przemawia językiem zrozumiałego verismo. To też i u nas można rokować tej operze większe powodzenie, zwłaszcza, że w Krakowie grano ją rzadko i to lat temu kilkanaście, a onegdaj wystawiono z dużą starannością.

Punkt ciężkości omawianego dramatu muzycznego tkwi w orkiestrze, która z odpowiedzialnego zadania swego wywiązała się dobrze dzięki sumiennemu przygotowaniu i kierownictwu p. Barańskiego. Soliści mają w tej operze pracę dość niewdzięczną, niewspółmierną w rezultacie do wysiłku, jaki ich kosztuje. Trudności mezzo-sopranowej partji Marty pokonała zwycięsko p. Jaworzyńska, doskonałą, pełną naturalnego wdzięku grą przypominając swą niezrównaną kreację Mystekle z „Zamarłych Oczu". Resztę partyj trafnie ujęli, śpiewali i grali pp. Stępniowski i Kniaginin, w epizodycznych rolach wystąpili z powodzeniem pp. Dziewińska, Zbigniewicz, Bodnicka i Jastrzębska, stwarzając pełen ruchu i wyrazu zespół towarzyszek Marty, oraz pp. Mazanek i Wesołowski. Całość była wyreżyserowana przez p. Stępniowskiego bardzo starannie i przewidująco, tak, że sceny zbiorowe wypadły nadspodziewanie dobrze. Również i wystawa opery bez zarzutu.

Jul. Świątek.

Wiadomości naukowe, artystyczne i literackie

— Dr WŁ. WŁOCH: Zygmunt Krasiński o wielkim człowieku w okresie wymiany listów z H. Reevem. Skład główny Gebethner i Wolff.

Znany z kilku interesujących rozpraw literackich autor, podejmuje w tej pracy jeden z ciekawszych problemów chwilowej ewolucji Krasińskiego, pozostającej w związku z jego stosunkami z Reevem. Wykazuje mianowicie, jak Z. Krasiński i Reeve są przedstawicielami pracy nad wyłanianiem ze zjawisk społecznych tego, co jest w człowieku nieśmiertelne i co ma go prowadzić na wyższe tory. Pedagogiczny element tego studjum z tego względu w dzisiejszej epoce może posiać niejedną myśl, by pchnąć materjalizujące się pokolenie na drogę ewolucji, któraby podniosła majestat człowieczeństwa w człowieku. Z tego już względu zasługują powyższe studjum w zupełności na to, aby było czytane i przemyślane.

— PETRONJUSZA UCZTA TRYMALCHJONA. Przełożył Leopold Staff. Warszawa. Instytut wydawniczy „Bibljoteka Polska".

Spopularyzowana w literaturze polskiej przez Sienkiewicza postać Petronjusza, twórcy „Uczty Trymalchjona", przemówi obecnie własnem dziełem do polskiego kulturalnego ogółu. Staje się to za sprawą cenionego poety Staffa, który po raz pierwszy daje piśmiennictwu naszemu artystyczny przekład tego klasycznego dzieła. Aby umożliwić dokładne zrozumienie tekstu, tłumacz opatrzył go krótkim wstępem, oraz niezbędnemi uwagami. Książkę tę, będącą wspaniałą powieścią obyczajową, a równocześnie subtelną satyrą na państwo Rzymu, czyta się dziś po dwóch tysiącach lat, jak najaktualniejszą nowość. Graficzne wykonanie książki, oraz artystyczna okładka, czynią z tego wydawnictwa ozdobę domowej bibljoteki każdego kulturalnego miłośnika piśmiennictwa.

— EDWARD LESZCZYŃSKI: Radość samotna. Z przedmową Adama Siedleckiego. Warszawa. Instytut wydawniczy „Bibljoteka Polska". Jest to ostatnia serja liryk przedwcześnie zgasłego poety, mająca wszystkie cechy jego wytwornego talentu. Dopełnia ona spuścizny po jednym z najwybitniejszych przedstawicieli dawnej „Młodej Polski" w poezji.

— TEKLA KNOLL WITTIGOWA: Tajemnice Krystyny. Z ilustracjami W. Roguskiego. Warszawa. Instytut wydawniczy „Bibljoteka Polska". — Niwa piśmiennictwa, dla dzieci przeznaczonego, nęci wiele piór — ale z liczby tych, co stają w szeregi pionierów kultury i kształcenia umysłów młodocianych, nie wielu wykazuje odpowiedni talent, aby stanąć na wysokości zadania. Autorka cyklu powiastek pod tytułem „Tajemnice Krystyny", należy do tych pisarek, które mają niewątpliwie wiele najlepszych chęci, ale chęci te rozpływają się w banalności pomysłów i ckliwem gadulstwie, a niema nic bardziej odstręczającego młodzież od lektury, jak nudna książka. Osnuwanie treści powiastek na zjawiskach codziennego życia, podanych w sposób, mało zajmujący, najzupełniej chybia celu. Okrasą książeczki są bardzo piękne ilustracje p. W. Roguskiego.

— NOWE KSIĄŻKI:

Zygmunt WASILEWSKI: Jan Kasprowicz. Zarys wizerunku. Warszawa. Nakład Gebethnera i Wolffa.

Adolf DYGASIŃSKI: Łabędzia woda. (Książki „Ignisa", tom V.). — Towarzystwo wydawnicze „Ignis". Warszawa.

Robert L. STEVENSON: Klub samobójców. (Książki „Ignisa". Tom IV.). Tow. wydawnicze „Ignis". Warszawa.

Cyprjan Kamil NORWID: Autoportret. (Książki „Ignisa". Tom II.). Warszawa. Tow. wydawnicze „Ignis".

Adam MICKIEWICZ: Pierwszy tom Poezyj z roku 1822. (Książki „Ignisa". Tom I.). Warszawa.

Gustaw MEYRINK: Gabinet figur woskowych. Przełożył Henryk Salz. Wydawnictwo „Promień" w Przemyślu.

— NOWE WYDAWNICTWA „LEKTORA". — Nakładem ruchliwego wydawnictwa „Lektora" opuściły świeżo prasę następujące książki:

Adam ASNYK: Panna Leokadja. Opowiadanie kreczkosieja z wstępem Władysława Prokescha.

Stefana GRABIŃSKIEGO: Demon ruchu. Nowele. Z przedmową Józefa Jedlicza.

Adolfa NOWACZYŃSKIEGO: „Bajki o księżniczkach i karłach", oraz „Facecje z Lodomerji".

Stanisława OBRZUDA: Honor Karola Pęksy. Nowele.

Gabrjeli ZAPOLSKIEJ: „Jeden dzień z życia róży", z autobjografją autorki.

Gabrjeli ZAPOLSKIEJ. „Przez moje okno". Feljetony ze wstępem Józefa Jedlicza.

POWRÓT PREMJERA SIKORSKIEGO DO WARSZAWY.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) Dziś rano powrócił do Warszawy po trzechdniowym pobycie prezydent ministrów **Sikorski** i natychmiast objął urzędowanie.

RADA NAFTOWA.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) Dnia 9 bm. odbędzie się w ministerstwie przemysłu i handlu posiedzenie Rady naftowej pod przewodnictwem członka Rady senatora Długosza i w obecności ministra przemysłu i handlu Ossowskiego. Rozpatrywana będzie sprawa **wywozu ropy naftowej i ogólna sytuacja w przemyśle naftowym.**

OBRADY KOMISJI ROZBROJEŃ LIGI NARODÓW.

Warszawa, 5 lutego (Tel. wł.) Dnia 10 bm. odbędzie się **posiedzenie komisji rozbrojeń Ligi Narodów.** Polskę reprezentować będzie **Z. Lubomirski.**

WYBORY DO KASY CHORYCH W WARSZAWIE.

Warszawa, 5 lutego (AW). Wczoraj odbyły się w Warszawie **wybory do Kasy chorych.** — Zainteresowanie wyborami bardzo słabe. Na 130.000 uprawnionych do głosowania zgłosiło się do urny około 25.000.

Wkroczenie wojsk francuskich na terytorjum badeńskie

Wiedeń, 5 lutego (AW). Pisma tutejsze zamieszczają długie sprawozdania swoich berlińskich korespondentów **o wkroczeniu wojsk francuskich na terytorjum badeńskie.** Wojska francuskie zajęły trzy miasta badeńskie a mianowicie: Offenburg, Appenweier i Buehl. Straże przednie posunęły się aż po Ortenburg, położony nad koleją Czerneleską. Jak donosi »Neue Freie Presse«, Francuzi zajęli te miasta dlatego, że **zarząd kolejowy czynił trudności** w komunikacji kolejowej z Paryża do wschodniej Europy. Niemcy postanowili mianowicie wyeliminować **pociągi pośpieszne z Paryża do Warszawy** wraz z linjami bocznemi do Pragi i do Rygi, motywując to tem, że wskutek zamknięcia dowozu węgla z zagłębia Ruhry zmuszeni są ograniczyć ruch kolejowy. Rząd francuski zawiadomił rząd angielski, że takie ograniczenie **sprzeciwia się paragrafowi 367 traktatu wersalskiego.** Według doniesień z Karlsruhe gabinet badeński uchwalił, podobnie jak urząd państwowy, rozkazać swoim urzędnikom, aby **nie słuchali żadnych rozkazów władz francuskich.** Zajęte miejscowości są ważnemi punktami węzłowemi linij kolejowych; przejeżdżają przez nie wszystkie międzynarodowe pociągi z Holandji do Szwajcarji i do Włoch.

Rosja dla Zagłębia Ruhry

Warszawa, 5 lutego (AW). Według konferencji prasy niemieckiej rząd Rosji sowieckiej przesłał Niemcom na pomoc dla zagłębia Ruhr **2 miljony marek niemieckich,** co stanowi dość dużą sumę jak na obecne stosunki gospodarcze w Rosji. Jest to pierwsza rata sumy, jaką Rosja przeznaczyła na pomoc dla zagłębia Ruhr.

ODJAZD DELEGACJI FRANCUSKIEJ.

Lozanna, 5 lutego (PAT). Dziś przed południem przyjął Bompard przed swoim odjazdem po kolei markiza Garroni, barona Hayashi i innych przywódców delegacji. Bompard pożegnał się z Ismetem paszą, poczem **delegacja francuska udała się na dworzec.** Na dworcu byli obecni markiz Garroni, bar. Hayashi, amerykański przedstawiciel Child i reprezentanci wszystkich delegacyj, łącznie z delegacją turecką. Na peronie Bompard rozmawiał dłuższy czas z Garronim, przyczem ten ostatni wypowiedział nadzieję, iż niezadługo członkowie delegacji się zobaczą, zaś Bompard zawołał z okna wagonu do delegacji i dziennikarzy: »**Do widzenia!**«

PISMA PARYSKIE O NIEPOWODZENIU KONFERENCJI W LOZANNIE.

Paryż, 5 lutego (AW). Pisma paryskie żywo zajmują się fiaskiem konferencji lozańskiej. — »Matin« oświadcza, że całą odpowiedzialność za zerwanie konferencji ponosi **lord Curzon.** Zerwanie rokowań równa się ponownemu podjęciu wojny między Grecją a Turcją, jakoteż między mocarstwami a Turcją. Francja absolutnie nie da się wciągnąć w żadną nową awanturę na wschodzie. Poincare czyni wszystko, co tylko jest w jego mocy, aby umożliwić pokojowe załatwienie sprawy.

KATASTROFA POCIĄGU, KTÓRYM JECHAŁ KANCLERZ CUNO.

Elberfeld, 5 lutego (PAT). Dziś popołudniu **zderzył się pociąg pośpieszny, w którym znajdował się kanclerz Rzeszy dr Cuno** między Hagen i Westhofen z pociągiem towarowym. Kanclerz, który znajdował się w drugim wagonie, wyszedł bez szwanku. Kanclerz innym pociągiem udał się w dalszą podróż do Monasteru.

ECHO DEMONSTRACYJ W KRÓLEWCU.

Berlin, 5 lutego. (PAT). W związku z demonstracjami przed konsulatem polskim w Królewcu, zjawił się u posła polskiego Madeyskiego kierownik wydziału spraw wschodnich przy niemieckim urzędzie spraw zagranicznych starszy radca legacyjny Hauschild, aby z polecenia rządu Rzeszy **złożyć wyrazy żywego ubolewania z powodu karygodnych wydarzeń, które rząd niemiecki jak najostrzej potępia.** Rząd niemiecki zażądał od władz miarodajnych ścisłego sprawozdania, ustalającego odpowiedzialność za wybryki.

Królewiecka prasa socjalistyczna, omawiając demonstracje w Królewcu, podkreśla złą wolę nacjonalistów niemieckich, którzy nie myśląc o skutkach, dopuścili się wybryków w stosunku do przedstawicieli obcych państw. — **Gdyby urzędnicy konsulatu polskiego — pisze gazeta socjalistyczna — nie byli zachowali zimnej krwi, konflikt z Polską byłby na pewno wybuchnął.** Tutejsza prasa socjalistyczna już poprzednio podkreślała, że **ze strony polskiej nie należy się obawiać żadnego kroku zaczepnego i nacjonaliści niemieccy z całą złą wolą straszą Prusy wschodnie inwazją polską.**

Drugi zamach na Stambolijskiego

Sofja, 5 lutego (PAT). Wczoraj podczas przedstawienia w teatrze pewien osobnik **rzucił bombę do loży,** w której siedział prezydent ministrów Stambolijski i kilku ministrów. Bomba eksplodowała, nie pociągając żadnych ofiar. Szkoda materjalna jest nieznaczna. Przedstawienia nie przerwano.

ZAMACH NA MINISTRA BUŁGARSKIEGO.

Grac, 5 lutego (PAT). »Tagespost« donosi z Belgradu: Według informacyj z Sofji, nieznany człowiek usiłował wykonać **zamach na ministra rolnictwa Tatalewa.** Gdy minister siadał do automobilu, ów człowiek **dał do niego trzy strzały.** Kule nie trafiły ministra, natomiast lekko raniony został pewien oficer rezerwowy. Zaraz po zamachu zebrała się rada ministrów, by omówić wydanie potrzebnych zarządzeń ochronnych.

Wielkie trzęsienie ziemi

Londyn, 5 lutego (PAT). Dzienniki donoszą z Nowego Jorku o **gwałtownem trzęsieniu ziemi,** jakie nawiedziło wyspy Sandwich, gdzie spowodowało **olbrzymie szkody.** Kilka miast uległo **częściowemu zburzeniu.** Liczba ofiar dotąd nie została ustalona. Wszelka komunikacja z wyspą Samoa jest **przerwana.**

WYBUCH WULKANU.

Londyn, 5 lutego (PAT). Z Kalifornji donoszą o wybuchu wulkanu Lassen.

Różne wiadomości polityczne

NOMINACJA W LIDZE NARODÓW. Rada Ligi zamianowała p. Antoniego Wieniawskiego członkiem komisji ekonomicznej i finansowej Ligi Narodów. Do zakresu prac komisji należy między innemi sprawa sanacji finansowej Austrji oraz w. miasta Gdańska.

NIELUDZKI ODWET NIEMCÓW. „Daily Mail" dowiaduje się, że władze niemieckie zarządziły wydalenie z sanatorjum St. Blasius w Schwarzwaldzie 25 suchotników francuskich i belgijskich przebywających tam na kuracji.

Miljonówka

Przy sobotniem losowaniu 4 procent. pożyczki premjowej wyciągnięto numer

2,005.251,

nabyty w kasie skarbowej w Mińsku Mazowieckim.

Dział ekonomiczny

ZMIANA W ZARZĄDZIE SPEDYCYJNEJ S. A. „WAWEL".

W grudniu z. roku odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonarjuszy S. A. „Wawel". Na zgromadzeniu tem przewodniczył założyciel tego przedsiębiorstwa p. wiceprezes Michał Kyniewicz.

Dotychczasowi członkowie Dyrekcji pp. Józef Rosenberg i Herman Safir wybrani zostali kierującymi członkami Rady Zawiadowczej. Wybór ten uważać należy, jako uznanie za dotychczasową owocną pracę około rozwoju przedsiębiorstwa, które dzięki fachowej działalności tych Panów zajmuje pierwsze stanowisko w kraju i zagranicą.

Stanowisko naczelnego dyrektora zniesiono, a rezygnację nacz. dyr. p. Artura Cichockiego, Zarząd przyjął jednogłośnie do wiadomości.

Obecny skład Rady Zawiadowczej jest następujący: Adwokat dr Aszkenazy Juljusz, właściciel dóbr (kierujący wiceprezes), dr Drochocki Maksymiljan, dyrektor banku „Merkur", Filippi Tadeusz, dyrektor Polskiego Banku Przemysłowego, dr Kreisberg Izydor, prezydent Ski akc. „Gallia" i członek Rady Nadzorczej S. A. „Gazy Ziemne", Przybylski Teofil, dyrektor Banku Komercjalnego, Roll Matias, naczelny dyrektor Banka Commerciala Nationala, Rosenberg Józef, spedytor, Kyniewicz Michał, kupiec (wiceprezes), Safir Herman, spedytor, dr Paweł Vortreflich, adwokat, Aleksander Zieliński, kupiec.

* PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ. Z dniem 1 lutego weszło w życie rozporządzenie ministerstwa kolei żelaznych o podwyższeniu taryfy osobowej i bagażowej na wąskotorowych kolejach państwowych oraz prywatnych, znajdujących się w zarządzie państwowym w obrębie dyrekcji P. K. P. w Warszawie, Radomiu, Wilnie i Lwowie.

* PODWYŻSZENIE PODATKU OD WĘGLA. Z dniem 1 lutego weszło w życie rozporządzenie ministrów skarbu oraz przemysłu i handlu w sprawie podwyższenia podatku od węgla na obszarze Rzeczypospolitej polskiej. Zgodnie z rozporządzeniem podatek ten podwyższony został dla węgla kamiennego z kopalni Zagłębia dąbrowskiego z 20 na 25% wartości, względnie ceny węgla, dla węgla kamiennego z kopalń i Zagłębia krakowskiego i wszelkich innych kopalni z 12 na 15% wartości względnie ceny węgla.

CENA POŻYCZKI ZŁOTEJ. Od 5 bm. cena emisyjna pożyczki złotej z r. 1922, obliczając złoty polski na 5.500 mk., wynosić będzie za obligację, opiewającą na 10.000 mk. i 10 złotych pol. 65.000 mk., zaś za obligację, opiewającą na 50.000 mk. i 50 złotych 325.000 mk.

* PODWYŻSZENIE STOPY PROCENTOWEJ W P. K. K. P. Stopa procentowa w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej zostaje z dniem 5 bm. podwyższona w następujący sposób: od weksli z terminem 3 miesięcznym 12 procent — od dłuższych weksli w obecnych warunkach anormalnych nie należy przyjmować — od lombardu: na rachunkach otwartego kredytu, pożyczek towarowych i terminowych (również od 6 proc. pożyczki dolarowej) 12 procent z tem, że przy lombardzie na rachunek otwartego kredytu i pożyczek towarowych doliczą się jeszcze prowizorja w wysokości pół procent kwartalnie.

Stopa procentowa od zastawu 5 proc. Pożyczki państwowej i od zastawu 4 proc. Pożyczki premiowej pozostaje dotychczasowa, to jest 5 i pół procent, względnie 7 procent.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA. (5 lutego). Kuchy lniane franco Warszawa 16000, otręby żytnie 62000, mąka żytnia 50% franco stacja załadowania 85000—87500—85000, mąka żytnia 70% franco stacja załadowania 170000-175000, owies kresowy franco stacja załadowania 75000—77000, żyto kresowe 118 funtów wagi holenderskiej franco Warszawa 103000, otręby pszenne franco Warszawa 62000, kasza jęczmienna franco młyn 125000, jęczmień poznański franco stacja załadowania 80000—85000, mąka żytnia 75% franco Warszawa 160000, żyto kongresowe 117 i 118 funtów wagi holenderskiej franco stacja załadowania 100.000, jęczmień kongresowy franco Warszawa 86000.

Z TARGOWICY MIEJSKIEJ. Na targ od 27 stycznia do 1 lutego spędzono buhaji 78, wołów 35, krów 332, jałówek 136, cieląt 399, owiec 5, nierogacizny 918, razem 1951 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: buhaje od 22.000—350.000 mk. woły od 250.000—335.000 mk., jałownik od 162.000—400.000 mk., cielęta od 192.000—331.000 mk., cielęta od 258.000—365.000 mk., nierogaciznę od 440.000—535.000 mk.; bitej wagi nierogaciznę od 540.000—650.000 mk. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano: na konsumcję miejscową 1706 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju i wyprowadzono 245 sztuk. Ceny powyższe obliczono bez opłaty akcyzowej. W porównaniu ze spędami w przeszłym tygodniu było mniej 79 bydła, 204 cieląt, zaś 1 koza i 174 świń więcej, czyli razem 108 sztuk mniej.

†

Jarosław Uhr Stebelski

em. prezydent Senatu i wiceprezydent Sądu kraj. wyższego w Krakowie

po długich a ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zmarł dnia 4-go lutego 1923 r., przeżywszy lat 70.

Eksportacja zwłok z domu żałoby przy ulicy Studenckiej L. 27 na dworzec kolejowy, celem przewiezienia i złożenia ich w grobie rodzinnym we Lwowie, nastąpi we wtorek dnia 6 lutego 1923 r. o godz. 11-tej przed południem, o czem rodzina zawiadamia Krewnych, Przyjaciół i Znajomych.

Nabożeństwo żałobne

odprawione zostanie w piątek dnia 9-go lutego 1923 r. o godzinie 9-tej rano w kościele OO. Kapucynów.

†

Jarosław Uhr Stebelski

b. prezydent Senatu i wiceprezydent Polskiego funduszu wdów i sierót wojennych, członek Rady zarządzającej Towarzystwa ubezpieczeń „PRZYSZŁOŚĆ"

zmarł dnia 4-go lutego b. r. w Krakowie.

W zmarłym tracimy cenionego członka, który przy założeniu naszego Towarzystwa położył znaczne zasługi, współpracował jako długoletni członek Rady zarządzającej, pozostawiając po sobie trwałą pamięć.

Towarzystwo ubezpieczeń „PRZYSZŁOŚĆ"

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na rynku dewizowym ruch żywy przy usposobieniu niezmienionem. Kursy kształtowały się bez większych zmian, dla funtów szterlingów, korony austrjackiej i czeskiej nieco mocniej.

Akcje przemysłowe i handlowe w żywych obrotach, po kursie jednak przeważnie słabszym. Większem powodzeniem cieszyły się: »Cegielski«, »Pocisk«, »Siersza górnicza« i »Niemojowski«, i poprawiły nieco swe kursa.

Z akcyj bankowych Przemysłowy nadal w ruchu zwyżkowym, Ziemski kredytowy kupowano po 2300—2400. Komercjalny po 900. Papiery procentowe bez obrotów.

CEDUŁA KURSOWA
z dnia 5 lutego 1923

Waluty i dewizy:

	Gotówka		Czeki	
Dolary St. Zjed.	34500	36500	34500	36500
	Transakcja			35500
Funty szterl.	160000	170000	166000	170000
	Transakcja		165000—167000	
Floreny holend.	13500	14500	13500	14500
	Transakcja			13750
Franki francuskie	2000	2200	2000	2250
Franki belgijskie	1800	2000	1800	2000
Franki szwajc.	6500	6700	6550	6750
	Transakcja			6730
Liry włoskie	1600	1750	1600	1750
	Transakcja		1690—1740	
Korony duńskie transakcja				6400
Marki niemieckie	0'75	1'00	0'75	1'00
	Transakcja		0'90—0'86	
Korony austr.	0'45	0'55	0'45	0'55
	Transakcja		0'49½—0'59	
Korony czeskie	975	1025	975	1025
	Transakcja			1010

Akcje bankowe:

			Transakcja
Polski Bank Przem.	5000	5800	5200—5600
Bank Hipoteczny	1800	2200	
Bank Małopolski	2000	2500	2300—2400
Ziemski Bank Kred.	2700	3200	
Pewsz. Bank Kred.	700	800	
Akc. Bank Związk.	1300	1400	
Bank Komercjalny	850	950	900
Bank Zw. Sp. zar.	20000	25000	
Bank ziem. dla kresów	500	600	

Akcje Tow. handl. i przem.

Polskie Tow. handl.	4000	4500	4300—4400
Impex	400	500	
Pharma	14000	17000	14900—16000
Polski Glob	800	1000	
Żegluga Polska	1000	1200	1100
Zieleniewski	78000	84000	82000—80000
Parowozy	12000	14000	12200—12500
Automotor	3500	4500	
H. Cegielski	110000	125000	110000—125000
Trzebinia	20000	25000	23000—22200
Pocisk	8000	9000	8750
Górka	65000	72000	[illegible]
Siersza gór.	58000	64000	60000—62000
Tepege	40000	48000	45500—43500
Polska Nafta	8500	9500	9000
Oikos	60000	65000	
Pezet	6000	8000	[illegible]
Fabr. przetw. Trzebinia	33000	38000	
Krakus	12000	14000	13000—12600
Chodorów	65000	70000	65000—67000
Ćmielów	35000	42000	41000—36000
Siersza elektr.	6000	8000	6800—7850
Niemojowski	9000	16000	9600—16000
Fabr. kap. Myślenice	4500	5500	

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (5 lutego). Berlin 0'01¼, Holandja 209'25, Nowy York 535'25, Medjolan 25'50, Londyn 24'79, Paryż 32'80, Praga 15'65, Budapeszt 0'20¼, Bukareszt 2'50, Belgrad 5'15, Sofja 3'10, Warszawa 0'01½, Wiedeń 0'0074¼, austr. korona stemplowana 0'0075.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.) Dolary 34.500—34.600, korony czeskie 970—930, franki francuskie 2000—2050, franki szwajcarskie 6000—6500 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Inteligentna gospodyni (kolonistka), poszukuje posady do samotnej osoby, do dworu lub w Krakowie. Zgłoszenia przyjmuje Biuro ogłoszeń „Prasa“, ul. Karmelicka l. 16, pod **„Skrzętność“.** 252

Mieszkanie z dwóch pokoi z kuchnią, przedpokojem, wymienię na 4 pokoje z kuchnią z komfortem w dzielnicy Stradom ul. Dietlowska lub Śródmieście. — Zgłoszenia przyjmuje Biuro ogłoszeń „Prasa“, ul. Karmelicka 16, pod **„Komfort“.** 253

Poszukujemy

samodzielnego korespondenta polsko-niemieckiego ze znajomością buchalterji. — Zgłoszenia listowne wraz z referencjami do Administracji „N. Reformy“ pod **„B. B.“** 254

Unieważniam zgubione zaświadczenie demob. 6 b. sap. wystawione na nazwisko Franciszka Cwajnę. 260

Unieważniam zgubione zaświadczenie demob. 20 p. p., wystawione na nazwisko Michała Czaji. 261

Maszyny Biurowe — Ludwik Aksman Kraków Telefon 37-83 — Trade Mark

15 15 16

Ogrodnik, pomolog, kwieciarz, jarzyniarz, żonaty, poszukuje posady. Józef Hil, Nadorzezie. — Wiśniewski, Knapy, p. Baranów. 179 2 2

Kamienie młyńskie, najlepszy fabrykat czeski (Trapp-Pilzno) poleca **„Rollindustria“,** S. A. Lwów, ul. Fredry 9. Dostawa ze składów we Lwowie. 184 3 8

Miljony swatom jaknajszczęśliwszego dystyngowanego ożenku. Urzeczywistnijmy dyskretnie szlachetną inicjatywę. Pierwszeństwo młodocianym, zamożnym ziemiankom. Rozstrzygnijcie tęsknotę serca. — Warszawa, ul. Piękna l. 21, **„Architekt“.** 191 3 5

Marmeladę, beczułka cztery kilo netto, jabłeczna 8.200 mkp. śliwkowa 11.000 mkp., agrestowa 13.000 mkp., wysyła opłatnie parowa fabryka Gurgul, Jarosław. 193 3 3

Kucharka rutynowana poszukuje posady zaraz, tylko w domu inteligentnym, w Krakowie. Zgłoszenia pod **„Młoda i pracowita“,** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“. 198 2 3

Gospodarstwa, folwarki, wille, kamienice, w Poznańskiem — sprzeda Biuro „Uczciwość“, Kraków, Podwale 3. 245 2 3

Kupuje garderobę męską, używaną, w lepszym i gorszym stanie — zawiadomienie korespondentką lub ustne — Schmans. Kraków, Szeroka 22. 38 6 10

Zawodowa pielęgniarka obejmie gospodarstwo z szyciem u starszego pana lub pani. Zgłoszenia pod **„Pielęgniarka“** do Administracji „Nowej Reformy“. 159 2 2

Księgarnia katolicka

Kraków, ul. Florjańska 1 otrzymała na skład kilkanaście **ostatnich egzemplarzy** dzieł:

K. Bartoszewicz. Księga pamiątkowa Konstytucji 3 Maja. Cena 2 tomów 480 Mk.

K. Bartoszewicz. Antysemityzm w Polsce do końca XVII wieku. Cena 600 Mk.

K. Bartoszewicz. Wojna żydowska w r. 1859 (początki asymilacji i antysemityzmu). Cena 240 Mk.

Pieśni polskie. Najlepszy wybór pieśni narodowych — ozdobnie oprawne w płótno angielskie, ze srebrnym orłem 600 Mk.

(Dzieła te oddawna są wyczerpane w handlu księgarskim). 82

PHILIPS ARGA

ŻARÓWKI 1-wattowe, ½-wattowe, z naturalnego szkła mlecznego

Przedsiębiorstwo elektro-techniczne

Inż. BOLESŁAW JURSKI

KRAKÓW 8. ul. Św. Tomasza Telefon Nr 2158. 40 1 3

Najtańszym tłuszczem jadalnym zawierającym 100% tłuszczu — jest

KUNEROL

Przedstawiciel: M. Vorzimmer, Kraków. 75b

SIBUNION

marka SIBUNION LONDON ochronna

jest rękojmią dobroci towaru. Żądajcie wszędzie angielskiej

HERBATY i KAKAO

w opakowaniu ½, ¼, ⅛ funta w opakowaniu 1/1, ½, ¼, ⅛ kg w oryginalnem opakowaniu.

Skład główny: Warszawa, ul. Bielańska 18. Telefony: 105-72, 258-14, 507-88.

Oddziały: w Poznaniu, ul. Garncarska L. 3; we Lwowie, ul. Batorego L. 36; w Krakowie, ul. Wrzesińska L. 4. 242 1 2

MŁYNY HANDLOWE I GOSPODARCZE

KASZARNIE, ŁUSZCZARNIE, SILOSY I SPICHRZE ZBOŻOWE

urządza i poszczególnych maszyn dostarcza **„ROLINDUSTRJA“ S. A.**

Krajowy Zakład dla przemysłu fabrycznego, **Lwów, ul. Fredry 9,** telefon 653.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO 185 3 8

Fabryki maszyn młyńskich **Braci SECK** w Dreźnie.

Sprzedaż bez wyjątku każdemu!

MATERJAŁY WEŁNIANE

na suknie i palta damskie i męskie

UBRANIA MĘSKIE BIELIZNĘ MĘSKĄ

WARSZAWSKIE OBUWIE

męskie i damskie — poleca:

SZATNIA APROWIZACJI MIAST

Spółka z ogran. poręką 4054 Kraków, Pałac Spiski.

Sprzedaż bez wyjątku każdemu!

Stow. spółdzielcze z ogr. odp. „Rozwój“ w Krakowie

ulica Garncarska L. 7. Telefon Nr 3544.

P. T.

Zawiadamiamy niniejszem, że począwszy od dnia 1 stycznia b. r. płacimy od złożonych w naszej Spółdzielni wkładów oszczędnościowych:

24% przy 6-miesięcznem wypowiedzeniu
18% „ 3 „ „
12% „ 1 „ „

w stosunku rocznym. Procenty obliczamy półrocznie, dopisując do kapitału.

Ze względu na cele i zadania pracy Spółdzielni naszej liczymy na powiększenie kapitałów naszych obrotowych i pozostajemy

ZARZĄD:

Prezes Rady nadzorczej: **Mieczysław Mąkoszewski** mp. — **Stefan Malik** mp.
Sekretarz: **Dr Franc. Solak** mp. — **Bolesław Wierzejski** mp. — **Ludwik Fuglewicz** mp.

Kraków, dnia 24 stycznia 1923 r. 244 1 5

WYCIĄĆ I ZACHOWAĆ!

ZAWIADOMIENIE.

W KRAKOWIE — ULICA SZLAK L. 61

otwartym został fabryczny skład

KILIMÓW GLINIAŃSKICH ORAZ KOSZYKARSKICH WYROBÓW.

Sprzedaż hurtowna i drobiazgowa.

Kilimy gliniańskie, wzory swojskie, gobeliny, aplikacje, batiki

Kosze i walizy podróżne,

Meble koszykarskie, galanterja rafiowa, rzeźba zakopiańska, wytwórnia własna.

Meble ogrodowe, werandowe, pokojowe, kanapy, fotele krzesła, taburety, stoły, bujanki, umywalnie, łóżka, stojaki i kosze na kwiaty.

Własna wytwórnia kaset rafiowych, ubieranych wstążką jedwabną krakowską, kasety ażurowe, kasety wewnątrz tapicerowane. Galanterja koszykarska, tapicerska. 250

Poleca:

Pierwsza lwowska fabryka wyrobów koszykarskich i kilimów Stanisław Buczkowski i Spółka. Centrala: Lwów. Filja; Kraków, Warszawa, Londyn, Antwerpja.

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ „KRAKUS“

Zjednoczone fabryki przetworów wyskokowych i owocowych w Krakowie ma zaszczyt podać do wiadomości pp. akcjonarjuszów, że

III. Zwyczajne Walne Zgromadzenie

odbędzie się w sobotę dnia 24 lutego 1923 r. o godzinie 5½, po poł. w sali posiedzeń Izby handlowej w Krakowie, przy ul. Długiej L. 1.

Przedmioty rozpraw:

1) Sprawozdanie Zarządu z obrotów przedsiębiorstwa za kampanję 1921/22, t. j. za czas od dnia 1 września 1921 do 30 sierpnia 1922 r.
2) Sprawozdanie Rady zawiadowczej o zamknięciu rachunków, przedłożenie bilansu za powyższą kampanję 1921—1922 i powzięcie dotyczącej uchwały.
3) Oznaczenie dywidendy.
4) Sprawozdanie komisji rewizyjnej z wnioskiem na udzielenie absolutorjum Radzie zawiadowczej i Zarządowi z czynności i rachunków za czas od dnia 1 września 1921 r. do dnia 31 sierpnia 1922 r.
5) Ustalenie marki obecności dla członków Rady zawiadowczej i komitetu wykonawczego, oraz wynagrodzenia dla członków komisji rewizyjnej. (§ 44).
6) Wniosek na powiększenie kapitału zakładowego o 50,120.000 mkp., t. j. do wysokości 100.240.000 mkp., przez wypuszczenie nowych 179.000 sztuk akcyj imiennej wartości po 280 mkp.; upoważnienie Rady zawiadowczej do oznaczenia czasu i sposobu przeprowadzenia nowej emisji.
7) Zmiana statutu. (§ 8).
8) Wybór dwóch członków i dwóch zastępców do komisji rewizyjnej.
9) Ewentualne wnioski.

W celu uzyskania prawa uczestnictwa na Walnem Zgromadzeniu, pp. akcjonarjusze zobowiązani są złożyć swoje akcje (15 sztuk akcyj daje 1 głos) w biurze Zarządu na 7 dni przed zebraniem 251

WIOSENNY JARMARK W WROCŁAWIU

::: (BRESLAU) :::

11—14 marca 1923 r.

Wszelkich informacyj w kwestji wystawianych towarów, paszportów, przyjazdu, zamieszkania i t. p. udziela **Tow. akc. dla handlu i transportu „Polski Glob“, Kraków, Andrzeja Potockiego L. 3,** jak również **Breslauer Messe-Amt.** 133 3 4

MARMOLADY

pierwszej jakości

zawierającej 55% cukru, twardej, do krajania, w skrzynkach 10 kg, dostarcza z własnej fabryki tylko hurtownie 206 2 3

Polskie Tow. handlowe S. A.

Kraków, ul. Sławkowska 1, tel. 2078.

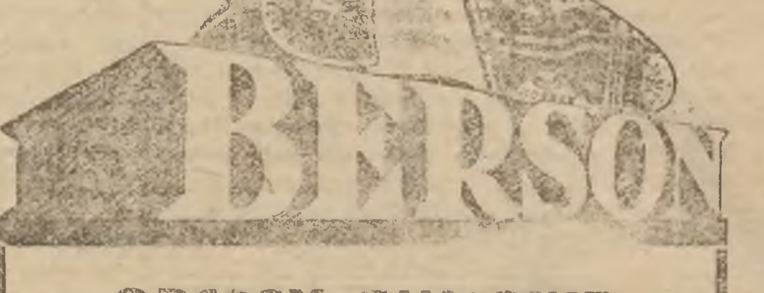
Fortepiany i pianina

nadeszły! pierwszorzędnej marki **nadeszły!**

Po fabrycznych cenach poleca firma 203 2 2

Zygmunt Raba

Kraków ul. św. Anny 3

OBCASY GUMOWE I PODESZWY GUMOWE

są trwalsze i tańsze niż skóra. Najlepsza ochrona przeciw wilgoci i zimnie.

BERSON-KAUCZUK 73 1 10

Centrala: Kraków, ul. Straszewskiego 2.

Tow. techn.-przem.

„TECHNORIENT“

Spółka z ogran. odpowiedzialnością

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 17, telef. 15-16

ODDZIAŁ ELEKTROTECHNICZNY

poleca ze składu w Warszawie:

materjały instalacyjne, elektrotechniczne

pierwszorzędnej jakości, w pierwszorzędnem wykonaniu.

Ceny konkurencyjne.

Tow. techn.-przem.

„TECHNORIENT“

Spółka z ogran. odpowiedzialnością

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 17, telef. 15-16

objąwszy **jeneralną reprezentację** na Polskę

Towarzystwa akcyjnego fabryk przewodów i kabli **„ARIADNE“** w Wiedniu, poleca ze składu fabrycznego **w Warszawie:** 61 4 8

przewodniki i sznury elektryczne

Gatunek pierwszorzędny. Ceny fabryczne.

Tygle grafitowe oraz grafit płatkowy

i wszelkie artykuły techniczne polecają do natychmiastowej dostawy:

W. H. Selinger i M. Zughaft

Kraków, ulica Librowszczyzna L. 4. 249

Biuro ogłoszeń

S. JUTANA

Wilno, ul. Niemiecka L. 4, telefon 222

przyjmuje ogłoszenia do wszystkich miejscowych i zamiejscowych **gazet.**

Układ oryginalnych klisz i tekstów. 48
Duży wybór rozmaitych wydawnictw.
Dowodowe NN na każde ogłoszenie.
Kosztorysy bezpłatne na żądanie.
Wykonanie sumienne.
Warunki dogodne.

Gazety i tygodniki uprasza się o przysyłanie swych egzemplarzy i warunków.

Pożądane są stosunki z innemi biurami ogłoszeń i agentami.

Rok założenia 1905. Rok założenia 1905.

Zakład elektrotechniczny „Agrodynamo“

Inż. T. Kleczewski

Kraków, ul. Jagiellońska 6, Telefon 3566

wprowadził na czas jesienny i zimowy stałe

pogotowie elektromonterskie

pracujące codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, do godz. 9-tej wieczór.

Telefon Nr 3566. 4323 5 5 Telefon Nr 3566

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa i Bukaresztu; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o g. 9·05 osob. do N. Sącza; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·30 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów, do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj. — o g. 1·20 osob. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 5·24 osob. do Strzemieszyc Radomskich; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 21·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego“ odchodzą: o g. 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 10·45 osob. do Poznania przez Katowice; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·25 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel: 1262). **Muzeum Narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne,** Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość“ Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa“,** Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch“, S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Bujański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 3, I piętro, (Dom własny) Telef. 3215-19.

Fabryki.

„Glorja“, fabryka **świec,** wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Proszki drożdżowe, waniljowe i jajowe, jakoteż ciasto strudlowe, galaretki i t. p., najlepsze tylko marki **„Słonia“.** Fabryka: **L. Sykutowski, Kraków, Szlak 59.**

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje wytwórnia S. Nycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Wytwórnia krawatek „Mery“, ul. Szpitalna 20, I piętro.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza“ zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza Wisła-Lilja“, Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Fortepiany, pianina i fisharmonje:

Bechstein
Blüthner
Bösendorfer
Ehrbar
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Mannborg
Quandt
Schweighofer
Seiler
Steinway
Stingl

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka“ ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch“,** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 36

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Bazar krajowy

Krajowego Związku przemysłowego w Krakowie, Rynek gł. l. 33

poleca:

zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**

Ceny bardzo przystępne.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Hachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Eleganckie i trwałe obuwie można nabyć najtaniej u firmy

GIZELA BRAND
Kraków, ul. Starowiślna l. 6.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf“,** S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Zakład tapicerski i magazyn mebli
M. BARDACH
Kraków, Florjańska l. 16.

Hurtowny i częściowy
SKŁAD KOŁDER
Sulikowski, ulica Grodzka 59.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

MAGAZYN MÓD „JADWIGA“

Rynek 30, róg Szewskiej w podworcu poleca kapelusze damskie w wielkim wyborze, oraz wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące — jakoteż poleca

KUPONY

na bluzki, suknie, płaszcze, męskie ubrania, dziecięce i t. d. i t. d.

Zakład fotograficzny
J. Bednarskiego
Kraków, ul. Basztowa 17.

Dla przejezdnych wykonuje fotografje na kartkach (koresp.) w jednym dniu; w 2 godzinach fotografje do legitymacyj.

Zadarmo wypożycza się nowe kostjumy do fotografowania.

Zakłady naukowe.

„MATURA“
Kraków, Grodzka 60.

P. T. Wojskowi, urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz.

Informacje i prospekty bezpłatnie.

Instytut języków Ansona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 2233 co tydzień rozpoczyna nowe kursa języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 16. Rządca Drukarni L. K. Górski.